

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Folyó eszt. october 1jétől december végeigjáró évnegyedes előfizetést postán 3 fr. 30krral, Budapestre borítéktalanul 's házhoz küldéssel 2 fr. 40 krral testvér lapjaira elfogad a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyorsz. (Nádor ó cs. kir. főhercegségének egészségi állapotáról orvosi jelentések; érdemesítés; emancipatio; hajdukerületi közgyűlés; kecskeméti egyházi ünnepély; erdélyi ügyek; rövid elegy közlések; adakozások a József nádor nemzeti képesnokra; az iparműkiállítási díjbiáratok eredvénye; budapesti napló.)
Amerika. (Harcztéri hírek; Mexico állapota.)
Spanyolország. (A' madridi angol követ nyilatkozata a' királynő férjhezmeneteléről tárgyában.)
Anglia. (Népínség és zavargás Irlandban; a' dublini reálgyűlés.)
Franciaország. (Egy kis lázongás Párisban; különféle a' spanyol házasságot érdeklőleg.)
Schweiz. (Mozgalmak Genfben.)
Értesítő; dunavizálás.

Magyar- és Erdélyországnak.

ORVOSI JELENTÉS Nádor ó cs. k. főhercegsége egészségi állapotáról.

IXd. „A' már folyó hó 13ról 14re forduló éjen kezdődött 's tegnap délutánig ó cs. kir. fenségeél folytonosan mutatkozott jelenségek, — mellyekkel egy időben észrevehető könnyebbülés, sőt az erőnek némi gyarapodása tüntek fel — ha ezek folyvást tartanak — részben eldöntőknek nem alap nélkül mondhatnák; — 's minthogy ó cs. kir. főhercegsége állapota estve nem kevésbbé nyugtató vala, bajoktól ment éjre vigasztaló kilátás nyílt.

A' 14ről 15re járó éj meg is felelt ez ápolit reménynek; ó fensége több óra folytán nyugalmasan aludt, 's ma reggel állapota jelen percig megnyugtató. Budán oct. 15én 1846. Reggeli 9 óra. Stáhlly m. k. Dr. Steinmassler m. k. Dr. Würtler m. k.

X. A' tegnap köztudomásra juttatott részben eldöntö jelenségeknek reméllett folytonos kitartása tegnapi nap folytán be nem következett, 's azért ó cs. kir. főhercegsége erőben épen nem gyarapodva, különösen délután és estenden igen szenvedett.

Az éj első felében ó fensége álma — különféle bajok által — felváltva gyakran félbeszakasztott; 's a' magas beteg bágyattabbnak érzé magát. Éjjel után több nyugalom, a' bajok enyhülése 's általánosan érzett könnyebbülés után reggelfélétől többször félbeszakadt álom lépett be.

Folyó hó 16kán reggel ó cs. k. fensége egészségi állapota körülmények szerinti, 's most kevésbé szenvedő. Budán oct. 16dikán 1846. Reggeli 9 órakor. Stáhlly m. k. dr. Steinmassler m. k. dr. Würtler m. k.

XI. Nádor ó cs. k. főhercegségének egészségi állapota a' tegnapi nap folytán lényeges változást nem szenvedett, 's minthogy különféle bajok majdnem folyvást tartottak, erógyarapodást nyerni nem lehetett. A' szüntelenül használt gyógyszernek késő estve a' szenvedő altestben jóltevő változást idéztek elő, 's az éj kezdetével nyugalom állott be.

Az éjenát, úgy éjjel előtt mint éjjel után, ó cs. k. főhercegsége jól aludt, és ma 17kén reggel minden tekintetben valamennyire könnyebbülve érzi magát. Budán, oct. 17kén 1846. Reggeli 9 órakor. Stáhlly m. k. dr. Steinmassler m. k. dr. Würtler m. k.

Ó cs. 's ap. kir. Főlsége a' pesti ipariskolánál a' közönséges és kereskedelmi számolás és könyvvitel tanszékére Conlechner Károlyt érdemesíteni legkegy. méltóztatott.

Emancipatio. Annak, ki csak némileg követelést tesz elfogulatlanjón okosságra, eszébe nem fog jutni valamely egyedet vallása 's azon mód miatt, mellyel ez tiszteli ama mindnyájunknak megfajthatetlen mindenható lényt, ki a' világ ura 's mindenki sorsát vezéri, az emberiség 's társadalom jogaiból kizárni, ha különben vallása 's erkölcsisége elvei az emberiség, társadalom 's polgárat czéljába nem ütköznek. A' főokok, mikre a' zsidók emancipatiójának ellenségi közönségesen támaszkodnak, ezek: a' műveltség legalsóbb foka, min még Izrael fiainak legnagyobb része pang, mellyből viszszataszító viselet, undorodásig terjedő tisztatlanság'sat. következnek; a' cserebere, család és uzorosság, mit azok leginkább 's majd kizárólag gyakorolnak, a' körülményekhez képest neveltséges dőlgyfősség, melly gyakran kiállhatatlan követelésekbe korcsosul, vagy épen olly csuszó mászó alázatosság, midőn nyemremény vagy félelem parancsolja; erkölceik és szokásaik különbözősége vallásos elveikből támadva; végre azon káros és embertelen tanítások, miket a' Talmud foglal magában. De megengedve is, hogy Izrael népe ^{99/100} részének saját

e' hibák, még sincs ok, a' százados részt rokonainak hibája miatt büntetni.

Az egész kérdés nehézsége következendőkben özpontosul: Miután képes keresztényen hitfeleiteket tökéletesen jogfelelteké emeltetek, hagyjátok az erkölcsileg 's tudományilag kiművelt izraelitákat is, kiknek erkölcsiségök 's képességök el van ismérve, józan okszer és móddal azon jogokban részt venni, mikben hasonló képességű keresztény rokonitokat már részesítettetek; a' haszonvehetleneket 's kiállhatatlanokat (?) pedig utasítsátok vissza. Ez által ezek eléggé meg lesznek büntetve, de ösztön is adva, 's ez bizonynyal legcélszerűbb mód minélelőbbi javulásukra. Hisz a' keresztények közt is hasonló módot használtak, azoktól elzárkózván, kiket társas együttlétre nem méltattak. Zárt körreitek ugyanjobbadán még azon hiányban sínylenek, hogy rendszabályaik által egész osztályokat kizárnak; 's gyakran csak képzelt rang esvagyonnak engedik a' bejárást, a' helyett hogy az erkölcsiséget, érdemet, tudományt 's'at, miknek egyedül kellene a' bevételnek, vagy kizárásnak alapulni; csak tekintetbe is vennék. De ugyan hogyan lenne akkor a' dolog sok ugynevezett előkelő 's gazdag férfival, kiknek minden érdeme egy csekély jelentésű czímbe vagy néhány pénzcsekkóban áll! El lenne kárhóztatva ser- és borházakba, hol tulajdonkép valódi helye van, mulatságát keresni; mialatt olly sok érdemteljes művészily zárt körökbe diszesítne, 's azokat mulattatás 's vonzóbbakká tenné. Mert valóban, ismértem az ugynevezett alsó osztályból férfiakat, kiknek látogatásuk és társaságuk minden órában kedves 's örömhöz volt; ellenben nem kevés nagy- és főszületésű nagyság és fej nélkül, továbbá sok bankárt 's gazdag pénz váltót, kiknél az erszényen kívül iszonyú üresség uralkodott. Így jártam a' keresztényekkel és izraelitákkal is, 's mivel olly örömet vadolják ez utóbbiakat kártékony uzorosság miatt, mint fájdalom! 's tagadhatlan nagyobb része országsherte gyakorolja is azt; de több oldalú tapasztalásim után nehéz volna megmondani, számi arányban az első, vagy utóbbiak közt találtam é több pénzvágó, kegyetlen fukart?

Mi Izrael fiainak erkölcsi műveltségüket illeti, olly helyeken, hol számosabban laknak együtt, igaz, még igen hátra vannak, 's legfőképp tisztaság tekintetéből igen rossz hírből állnak; de ha visszamegyünk a' dolog alapjára, ugy itt is, mint a' csere-bere, és uzorosságban, fájdalom! egy részben a' keresztények türelmetlenségét kell e' hibák egyik okául vadolnunk. Olly országokban ellenben, hol kevés zsidó 's többi polgársággal együtt él, hol emberibb törvények 's társas viseletök által az őket sújtó iga alól kiemeltettek, ott legbecsületeseb, erényeseb és tisztább emberek is találtak köztük, és pedig többes számban. — Mi azon fonákosságokat illeti, miket a' Talmud foglal magában, ha ki a' Biblia egyes helyeit minden összefüggés nélkül szemlélé ki, mint a' Talmuddal tevének, ugy tán a' szentírást is ép olly színben tüntethetnek föl. Bölc és igazságos törvények minden vallásos vakhítből eredő kárt megsemmisíthetnek vagy előzhetnek. — Az Angliában olly sokáig vitatárgyul szolgált kathol. emancipatio végre létesített a' nélkül, hogy abbul mindeddig akár a' kormányra, akár a' népre legkisebb ártalom, vagy kár háramlott volna. Sőt már eddig is vajmi sok áldást hozott Angliára e' tett; 's mind azok, kik ezelőtt a' pápai bünbocsánati hit, eretnokség, fülgyónás'sat. miatt olly zajt ütöttek, 's ezen okokból minden katolikust képtelennek nyilvánítottak egyprotestans statusban hivatalviselésre, e' tények által legjobban meg vannak ezáfolva. Jó törvények és az igazság pontos kiszolgáltatása legjobb védfalat képeznek olly bünök ellen, mellyeket vallásos vakbuzgóság szokott szülni.

Barkóczy M.

Hajdukerületi közgyűlés. Évnegyedes közgyűlésünket september 15ő napján kezdtük főkapitányi elnöklet alatt: ki is a' gyűléseken jelen lenni szokott hivatalnokokon kívül néhányval többen öszszegyűlt tagokat — mivel nálunk a' „Karak és Rendek“ csak nevékrül ismértetek, meleg szavakkal üdvözlé 's a' kerület belállapotáról szóló jelentését terjeszté elő. A' közigazgatást illetőleg kimutató: mennyi formás per fejeztetett be a' városi tanácsok előtt, mennyi rövid uti per 's mennyi intéztetett el békebíró-sági formában — ugyszinte külön a' hadnagyi székek előtt mennyi adóssági ügy fejeztetett ez évnegyedben be, mellyek számából kitűnt, hogy bizony nálunk szegény városi tiszteteknek kevés idejük marad fen magánügyeink folytatá-

sára, annál kevesebb mulatságra. Az adó behajtása körül szomoruan hallók, hogy Dorog és Vámos-Pécs város lakosai ez évi adójoknak igen csekély részét teljesíték, pedig e' részben a' sürgetések nem hiányzanak! most is az adónak minden lehető módon behajtását rendelők el; de ne higye senki, hogy mi adónkat fizetni nem akarnók, ezt koránsem, hanem az év mostohaságának tulajdonítható, mivel a' termés nálunk általán fogva középszerűsége is alul áll, 's így semmi terméket nem adhatván el lakosaink, pénz nem képepek miből is teremteni. A' közegészség állapota csak Vámos-Pécsen zavartatott meg, hol igen sok gyerek skarlát-himlőben halálmortalék lett 's a' fogyás jóval több e' mult évnegyedben, mint a' szaporodás, mi annak tulajdonítható leginkább, hogy a' nevezett városban orvos nincs 's jelenleg oda utasítottatik, hogy orvost tartson. A' közbátorság jó lábón áll 's nem zavartatott meg, nagyobb merényletű lopások nem történtek, gyilkosság csak Dorogon, hol egy vő ipát a' mezőn vasvillával addig kínozza, még lelkét kiadta. Rabjaink száma szokás szerint tételre szaporodik 's általunk szokás szerint elítéltetnek azon különbséggel, hogy itéletlenül nálunk rab nem igen szokott szenvedni 5 hónapig, de azért mi is azt ohajljuk: fenyítő codex, jőjön el a' te országod. —

Ezek után olvastattak a' felsőbb parancsok. Egy tudatja: hogy a' türelmi adó jövőre eltöröltetik, kedves tudomásul vettük. Volt egy másik, a' görög nem egyesült érsekek az átmenet dolgában tett lépéseit rosztaló 's a' csoportosan átmenni kívánók akadályoztatását rendelő, tudomásul vettük. Ezekon kívül figyelmet érdemlő alig volt egy is; annál több volt a' k. bizt. intézkedés, mellyek nagyobb részben az adókiivetést, behajtását 's rovatos öszszeírását tárgyazák, mellyek legnagyobb részben általunk el is fogadtattak. Ajánlatot vagyis inkább rendeltetett ó mlga által az is, hogy jövőre nézve a' heverő ugart is adó alá írjuk be 's mi elfogadók; mert mindentől, még attól is, miből hasznot nem veszünk, adózni akarunk. Jó lenne tán hozzánk sok szűzvállas, kebelünkön kívül lakó nemes atyafit cserében átrendelni: hogy tanulják meg: mit tesz e' haza valódi polgárának lenni 's annak oltárára miként szükség áldozni, hogy elvégre a' nép terhet megosztanák! mert ha valaminek, annak bizony itt már ideje, közös teherviselés édes uraim! a' nélkül nincs üdv e' hazán! Kir. biztos ó mlga azt is tudtunk adja felsőbb rendelet következtében, hogy osztályos ügyekben ezután minden, kinek becsületessége tisztán áll, bíró lehet, mert tudnia kell a' tisztelt olvasónak, hogy ezelőtt nálunk ezen joggal csak hivatalnokok élhettek. Azon megkeresésünkre, mellybe a' tisztujtásra határidőt kérünk tüzetni, ó mlga válaszolja: hogy a' nm. m. kir. hitótanácsot megkérdezte: ha vajjon megtartsa é jelenleg a' tisztujtást? 's a' válasz beérkezéseig türelemre int bennünket 's mi várni fogjuk, pedig a' hajdu atyafiak is szeretnék annak mielőbbi megtörténését. Azon intézkedés nyomán ó mlgának, hol az osztályos ügyekben mindenkinek bíraskodhatóságát tudatja, ujjal megkérjük a' nm. m. k. hitótanácsot, hogy intézvényeit közvetlenül hozzánk küldeni méltóztatásék. Ugy látszik, hogy nálunk a' kir. biztos hivatal a' megyei adminisztratorokat pótolja, min ismét egyebet nem tehetünk, mintha a' fentebbihez képest azt mondjuk: coordinatio! jőjön el a' te országod. — Krasznamegye megküldé térképét 's köszönettel vettük: Zay Károly gróf zai-ugróczy posztógyárát ajánlá 's felhívott hogy kerületi katonáink öltönyeire kivárató kelméket onnan rendeljük 's mi szinte ajánlani fogjuk azoknak, kik fenebbi szükségések teljesítését árcsökentés utján szokták magukra vállalni.

Ezek valának gyűlésünk érdekes tárgyai. Ezekon kívül nem mellőzhetem el 's talán oldalamat is kifurná, ha ki nem kürtölném, miszerint f. évi augustus hó 9kén láták szemünk ama nagy 's a' vizi elemmel szembeszálló férfit Széchenyi István gróft. Itt volt ó kebelünkben 's F. G. táblabíró ur szíves házánál költé el ebédjét 's mi vele; azon le nem írható szíves leereszkedése ó excellentiájának, mellyel a' városi üdvözlő küldöttség egyes meg egyéb jelenlevő tagokhoz viselteték, példátlan és szíveinkbe örökre vésvé marad 's látni kelle Széchenyi István gróf népszerűségét midőn a' tisztelt gróf elindulásakor öszszesereglett 's ezekre menő nép lelkök sugallatából eredő éjen kívánások közt bocsáttaték útjára 's'at. 's embereink egymás közt vetélkedének azon, hogy lovaikat kocsijába befoghassák. Hozzánk szeretett alkaptá-

nyunk kíséretében érkezék meg 's innen ismét a városi küldöttség kíséri a határig, honnan a szíves házigazda T. F. G. tb. ur kíséri egész a vaskapuig, Isten áldja minden lépteit 's adjon e hazának sok oly férfiut. — Nőink is tisztelkedének o' excellenciájának 's azokkal is pár óranegyedig örömmel társalgott, sőt meg is ígér nekik, hogy jövő évben gőzösön fogja őket magával egy sétatúra vinni — 's mi örömmünkben alig tudtuk mit csinálunk, midőn közöttünk o' nmlgának meglepülését szemlélhetni szerencsések lehetünk. — Széchenyi népszerűségét irigylők — láttátok volna nálunk 's az egész Tisza 's vele közös folyamok mentiben — csakugyan kigyógyulnátok balhiedelmekből. — Nem mesterkéltnépszerűség vagy tetszés ez, mint a' ti színházi claqueureiteké — hanem őszinte, mert meggyőződésből fakad. Dorogi.

Kecskemét oct. 9. Az ünnepélyek során nem legutolsó volt, melyet városunk vasárnap f. hó 4kén élvezett. Egyházfelügyelői beigtatást ültünk. Mind szellemi mind anyagi örömeiben gazdag forrásul kínálkozván, a' rokon hit, szeretet és barátság érzetűek számtalanait gyűjtötte az össze, 's vágyaink tetézéseül sugárdús nap ragyogott alá örömteljes mozgalmakra, miktől távol sompolygott el minden irigység, gond és buslakodás. Az őskori eredetiség typusát magán viselő fesztelen, őszinte, barátságos magyar vidámság, lelkesülés ömlék el az egész ünnepélyen, annak bel- és kül mozgalmain, 's mondhatlan kéjérzettel tapasztalók, hogy nemcsak vészek napján fájdalomban, hanem szerencse napján is örömben, vigalomban tudunk olykor szakadás, meghasonlás nélkül egyesülni. De térjünk magára az ünnepélyre. Tudva van, mikint főtisztelendő P o l g á r M i h á l y kecskeméti lelkipásztor ur ezen dunamelléki h. v. egyházközségének superintendensévé még a' folyó évi nyári közgyűlésen felbontott szavazatok nemcsak általános de jóval nagyobb többségével elválasztott, és a' két közösen tisztelt egyed közül, kiket a' választó szavazatok előbb színté egyiránt érnek, az elválasztott az lón, kit tudományos műveltsége, az egyház dolgaiban több mint 22 év óta szünteleni hivataloskodása alatt szerzett ritka jártassága, bizalmat gerjesztő szelid külseje, tiszteletet parancsoló férfias arca, egyiránt illy kitűnő hivatalra képesítétek; de föl kell jaidulnunk e' mellett, hogy a' másik szinte így méltán tisztelt egyed a' dunamelléki h. v. egyh. kerület nagy veszteségére, már ez ünnepély napján sirhant alatt nyugszik. A' beigtatási ünnepély előtti pénteken (oct. 2án) számos tisztelkedők és különösen csinos magyar lovas legények mentek a' dunántúli ft. főszentelő superintendens N a g y M i h á l y ur elfogadására, jóval kívül a' várost körítő szőlős kerteken: de a' várt fő. ur lelkipásztori szerénységéből, épen e' pompás tisztelgés kikerülése végett, késő estvére hagyta a' városba jövetelét. — A' másnap (oct. 3dikán) nagy tisztelgő mozgással várt főgondnok m. gróf Teleki Sámuel hirtelen jött egészségbeli változása miatt el nem jöhet. Ugyancsak szombaton estve a' főiskolai tanuló sereg 74 lámpa fényénél esti zenével 's hódoló szónoklattal tisztelgett a' fő. szentelő superintendens urnál, kitől is lelkesítő válaszfellelletel fogadtatott, és hatalmas, éljen' kiáltásait vitte a' legidősb segéd-gondnok tek. Magyar Kossa Sámuel urhoz. — Vasárnap, oct. 4én reggel a' közgyűlés azon kezdődött, hogy a' mélt. gr. elnök levele, melyben kénytelen elmaradása okát fájjalva tudatja, olvastatott, 's a' köz fájjaló részvét nyilatkozása után, ez ünnepélyre, sőt az egész gyűlésre tek. Magyar Kossa Sámuel ur, mint legidősb segédgondnok, elnökül helyettesített. Erre a' főszentelő superintendens ur szállására o' a' közgyűlésbeni megjelenésre 's részvételre meghívó küldöttség mentén, miután az oda megérkezett, 's egyházközségi jegyző által rövid beszéddel üdvözöltetett, az idő a' küszöbön álló tárgyak 's teendők körül rövid conversatio közben lefolyván, kilencz óraker, harangzugás mellett, a' közgyűlés egész személyzete, az ott jelen volt lelkészekkel együtt, diszjóltonyben renddel a' templomba vonult, hol is a' tagok illető helyeiket elfoglalván, a' nép orgonavezetés mellett éneklé a' 74ik ének: „Im bejöttünk nagy örömmel 'stb.“ 1, 2, 4 's 5ik verseit. Ezután az iskolai énekkar dallá az „oh egek dicső királya“ éneket, minek végeztével az e' végre kinevezett szónok nt. Karika János ur szószebből könyörgést 's egyházi beszédet tartott, 's erre ismét egy az isk. énekkar által dallott ének végeztével a' főszentelő superintendens ur szószebbe lépett 's a' néphez beszédet tartott. Ennek multával a' lelkészek mind felállván, egy a' végre felszólított lelkész előnéklése mellett elzengék a' 37ik éneket: „Jövel szentlélek ur isten 'stb.“ miután a' szentaszta mellett emelvényen, egyfelől a' főszentelő, másfelől a' főszentelendő superint. urak megálltak, 's a' főszentelő superint. ur a' főszentelést szokott mód és rend szerint teljesíté. Erre az esperes urak általi kézrátétel, 's kántori magányének alatt hivatalos kapcsolat jeleül a' szokott kézfogás bevégeztetvén, miután az ujdun főszentelt superintendens ur röviden, elérzékenyülve szólott az egyházközségi hivatalnokok-

hoz, főleg a' lelkipásztorokhoz és egyházi gyülekezetekhez, két papi egyedet (Tatai Endre 's Karika János főiskolai oktatókat) a' papi szent hivatalra főszentelt 's áldást a' népre kért: az énekkar még egy éneket zengett el, 's a' nép áhitat és buzgalom érzetével keblében oszlott széllyel. Ez volt a' beigtatási szertartás folyama.

Nagyhatású volt ntiszt. Karika János ur szónoklata, melyben az okos vitatkozásoknak, sőt néha ellenszegüléseknek anyagai, erkölcsi és általában szellemi hasznát; de aztán a' megismért igazság létrehozásában egyetértés üdvös hatását, szívet lelket nyerőleg rajzolta.

Főt. Nagy Mihály főszentelő superintendens ur, a' papi hivatalok származását, az egyházi méltóságokba avatás apostoli időkbeli egyszerűségét, később keletkezni tartozott ünnepélyességét történetirai nagy avatottsággal, 's népszónoki egyszerű himeztelenséggel fejtegeté. Maga a' felavatás t. i. mind a' felszentelő superint. urnak, mind a' tisztos ősz esperesi karnak sorral a' letérdepelt főszentelendő super. urhoz járulása és égi kegyelemért imádkozása különösen szívverhető volt. A' mélyebb hangokra nézve elég erős éneklő karban sajnálni lehet a' soprán gyengeséget; különben ez is illoen megfelelt kötelességének.

A' kecskeméti h. v. egyházi gyülekezet példás vendégszeretettel fogadta az ez ünnepélyre idesereglett uri vendégeket, és az ünnepély napján a' városház 2 legtagash termében 140 személyre terített gazdag asztallal bizonyítá főlelkipásztorra főszentelésté ünnepén legméltóbb örömet. Önkint ajánlkozott részvényesek költségén a' nagy casinói táncsteremben ugyanaz nap estve mintegy 500 vendégeket számoló pompás táncmultság tartatott. Másnap t. i. hétfőn estve a' köztisztelőben álló színész Lendvayné asszony, nem akarván az ünnepély emelésétől elmaradni bájos színészeti remek tehetségével, az ide épen e' napokban érkezett Kilenyi és Chibay igazgatása alatti színészársaság derék tagjai között, a' kecskeméti h. v. főiskolai könyvtár javára Lignerolles Luiza szerepében lépett föl, 's ragadá kimondhatlan örömelelet kéjzónéba a' fuladásig tömött színház néző közönségét. A' lelkes Lendvayné asszony saját járulékat úgy osztá el, hogy néhány forintot a' nevezett színészársaság ifjabb tagjai között osztott el, 20 vftot a' Kecskeméti alapulni kezdő 's a' házaló koldulás eltörlesztésére szentelt tőkepenz növelésére, 140 vftot pedig a' főiskolai könyvtár tőkepenzei gyarapítására áldozott, 's tiszt. Lendvayné assz. nemes fölhevülésből származott lovasias vállalkozását annál szívesben emeljük ki, mert bizony nem tréfa neki — a' magyar dramaturgia királynőjének a' kecskeméti rozant színpalak közötti debutozására szánni el magát. — Hétfőn és a' következő napokon csütörtök délig, az egyh. kerületi tanács a' felhalmozódott tanácskozási tárgyak elintézésével foglalkozott.

Rövid elegyhírek. A' temesvári gyorsutazási intézet alapító tulajdonosai e' hó kezdetén ülést tartának a' felett határozandók, vajjon azon tőkét, mely a' gyorsutazási intézet mostani birtokosítól vételár fejében nekik fizettetett, hova fordítsák legcélszerűbb — 's hasznosabban? A' cél kijelölése természetesen nem nagy fáradságot okozott, mert hol a' concurrentia oly élénk, mint Temesvárt, 's ennél fogva hol a' kereskedési 's egyéb iparvállalatoknak a' termékeny föld tekintetéből is oly biztos jövője van: ott csak alkalom hiányzott, hogy a' haza, a' vidék, 's önjavuk előmozdításaért törekvő polgárok a' t e m e s v á r - s z e g e d i vasut hatalmas eszméjépendítsék meg. Megtörtént; a' jelen voltak közt egy sem volt, ki ezen eléggé nem ajánlható eszmének testetítését szíve legelső vágyának nem tekinté; azért mellözve is a' vállalat hasznosságának vitatását, miről mindenki megvala győződve, egyenesen a' kivitelre tértek a' tervezők. Részvények utján leend a' vasut építve, egy részvény ára 500 pftban állapított meg; melyeknek elkelelése hogy inkább könnyíttessék, 1/5 részvény vásárolhatása is megengedtetett; minek azon örvendetes hatása lón, hogy a' legott megnyitott aláírásíven 50 ezer, mások szerint 100 ezer pft iratott alá; mitől felbátorítottván az illető derék vállalkozók, öt illyen ívet nyitottak a' városokbani aláírások végett. Az elismért szükség kezeskedik, hogy e' vállalatot süker kísérendi. Ekép tehát Pesttől Czegléd, N. Kőrös, Kecskemét, Szeged, Szabadka, Baja és Temesvárig egy részről, más részről pedig Debreczenig, Miskolczig; 's ha inni szabad — mert ahoz értők mondják — Kassa, Szathmár-Németi és Kolosvárig is vasuton lehet néhány év múlva körül és keresztül kocsizni haladásán örvendő szép hazánk alföldi részét; avagy csak a' Dunamelléki megyék maradnának e' nyugton ősi szalmazségeikben szent áhitattal elmélkedve nagy apák füstös képeiken! Nem — a' brucki vonal nem a' miénk, ez Sopront, 's tán Gyórt is nem Pest sem Fiuméba, hanem Bécs, és Triestbe viendí, itt pedig sehogy se vagyunk hon, ezzel megelégednünk nem lehet, nem szabad. Követni kell a' merész b a r a n y a i k példáját, ez lelkesítse Zala, Veszprém, So-

mogy, Vas, Fejér, Győr és Komárom megyék dicső fiait. Vasutat urak Pest és Fiume felé, melyen repülhesünk a' jóllét boldogító ölébe; hisz úgyis n y a r g a l v a h a l a d ó k n a k irnak bennünket. Erdemeljük meg e' nevet leg-alább közlekedési eszközeinkben 's ragadjuk magunkkal a' fontolva tántorgókat is.

A' székesfejérvári polgárkatonaság folyó oct. 6kán tartá fegyver gyakorlatát jól választott egyenöltözetében. A' város nagyobb része örege és apraja talpon állt, ezenkint kísérek a' haza derék n e m z e t ö r e i t Mars terére, hol a' lelkesedés legkitörőbb, 's legmagasztosabb jeleivel fogadtattak. Sűrű, és csoportozatos volt a' néphullám, de felfogva mindenki a' pillanat nagyszerűségét, a' csend, és rend pillanatra sem háborított meg annak világos jeleül, hogy alkotványos szabadságok élvezetére a' nép is megért már.

A' pesti német újság hasábjain kevés sorokban sok mondatik el K e s m á r k r ó l, hol az aratás e' nyáron közel 4 héttel előbb fejeztetett be, mint egyébkor; 's jól is ütött ki, kivéven hogy néhol keves, másutt mi sem termett. A' burgonya betakarítás is nagyobb részt megtörtént már; sokhelyt annak tavalyi nyavalyája ismét tapasztaltott, azonban termett még is használható annyi, mi a' bekövetkezhető inséget néhány hónapra visszatartóztatathatá. De miként mindenütt, úgy itt is kell akadályozó oknak feltűnni; 's ezen ok a' folyvást nagyban működő p á l i n k á s k a z á n o k b a n rejlik; ezek füstje emésztí fel azon kevés gabna és burgonya termést is, mi majd az éhező népek a' szenvedés óráin egypár nyugodt és meglegedett pillanatot szerezheté. Urak jó lesz ám magunk mellett másokról sem feledkezni meg; kivált itt, hol ezen emlékeztet nem áldozat, hanem tetemes öngyapapodás fogja kísérni.

Nádorunk o' cs. k. főherczegségének felszázados ünnepe megülésére — mi azonban az egész nemzet mély fájdalomára o' fenségének közbejött elerőtlentő betegsége miatt másorra halasztatott, a' nm. helytartó tanács által a' horvátországi három megye is külön meghivatott. Ez ünnepélyre küldendő képviselők megválasztása végett nemes Zágráb megye f. hó 19kére, Varasdmegye pedig 15ére hirdetett közgyűlést. Alighogy tudomásra jött ezen megyei célszerű intézkedés a' horv. szlav. y. dalm. Novine t. cz. szerkesztőségének, már is hosszas juridica, és diplomatika demonstratióhoz folyamodott igaztó lapjainak hasábjain, mit a' zábrábi német újság — az előbbinek a' l á z a t o s szolgája teljes őszinteséggel utánoz, és lefordítva közöl. Az érintett lap a' mult évi tartománygyűlés határozatára (melyhez pedig, hogy érvényes legyen, még sok hiányzik) támaszkodva törvénysértést akar látni abban, ha a' három horvátmegye a' nádori ünnepélyen külön képviseli magát. Ajánlja tehát: hogy püspök báhelyettes o' exlja jelejen ki egyedekeket, kikre a' három megye szavazón, 's e' kép mind a' hárommegye — mint ország legyen képviselve. Ezen idétlen pöffszekedést ezuttal helyszúke miatt nem taglaljuk; mennyire törvényes, vagy törvénytelen? igérjük azonban, hogy egyik közelebbi számunkban azt bővebben tárgyalandjuk. Addig pedig béke önkkel illyr szomszédok.

Rövid elegy közlések. Csanádmegyének sept. hó közepén tartott rendes évnegyedes gyűlésében több rendbeli intézvény és kormányzéki rendelet tárgyalatott, melyekre mind olyan végzések hoztattak, minők vártattak. Szabolcsmegye levele haves vitát idézett, melynek eredménye lón: hogy az az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választványhoz utasított véleményzés végett, azonban a' levélben kimondott főispáni elnökölhetésre nézve Aczél Antal főispán ur ellentiltakozást hozott fel, mi is azonnal jegyzőkönyvbe igtattatott.

Nagyszombatban egy izraelita, ki a' szabómesterséget jól tanulta ki, az ottani szabó czéhbe kívánt bevétenni, e' kérelmetől azonban a' város valamennyi czéheinek összemunkálása által elmozdított, mivel a' czéhbejutás legelső stadiuma lenne az ezentul meg nem tagadható polgári jogoknak. Pedig hasztalan az erőködés a' t. polgár urak részről, az idő és természet hatalmas ellen emberi gyengeség nem boldogulhat. A' tanács és egyéb hivatalnokok a' mostoha év drágasága miatt fizetés javítást, vagy némi segélyt kértek a' nm. kincstártól, mibe a' vál. polgárság belé egyezett; de hogy a' népinség megelőzésére is történnének intézkedések, arról hallgat a' n. szombati krónika; pedig hogy e' vidéken is be fog köszönteni a' szükség, jószolható azon körülményből is, hogy a' N. Szon. battól Szeredig kimért vasutépítés máris lassabban halad, minthogy a' fel nem emelt napibérbe munkások nem jelentkeznek elégséges számmal az élelem drágasága miatt.

A' rajeczi közönség (Trencsénymegyében) sept. 12én örömmünetet ült; ünnepét megnyert szabadságának. Ez alkalommal fejeztetett be t. i. az alattvalók és urodalom közti szerződés az urbéri földek örökváltsága felett. Az e' fölötti alkudozások két hónapig tartottak, 's hogy sikeres eredményök lett, egyrésztől Pongrác J. urodalmi igazgatónak,

másrésről pedig Huljak L. városi jegyző buzgóságának tulajdoníthatni. A lakosok földadó-váltásigul fizetnek az urolalomnak 44 ezer pfrotot, kir. haszonvételekért 16 ezret. Szinte a városban lakó izradlita közönség is rendkívüli ünnepeknek örvendett, 's ez a türelmiadó megszüntetése. †

Bécsből septem. 25dikéről következő levelet irnak az augsb. Allg. Zeitungnak: „hallowás szerint néhány nap e-lőtt a' m. kir. udvari kancellária a' m. kir. helytartótanács-hoz legfelsőbb leiratot intézett, melyben e' magas kormány-szék ő felsége nevében oda utasított, miszerint ő cs. kir. fensége főherceg-nádor hivatalba léptének ötvenévi örömnappja novemb. 5én ünnepélyesen üllessék meg; az ün-nepély örökemlékeül a' Pesten addig megnyitandó iparta-noda ő felsége nevét viselje mindenkorra. Ezen intézkedést bizonyon az egész ország örömmel fogadandja. Főherceg József nádor félszázad óta minden időviharon 's minden pártmozgalmi szirteken keresztül erős kézzel vezérlé a' ma-gyar státushajót. Neve nálunk hatalom, emléke tisztelet! Hogy tehát ezen dicső státusférli neve egy szembetünő 's viszonyainkra fontos eredvényü rendszabállyal öszszeköt-tetik, épen olly böles mint gyöngéd intézkedés. Minden remény és ohajtás, igyekezet 's agyrémek közt, mik ötven év óta az annyira ingadozó közvéleményt Magyarországhban keresztül járták, főleg a' kereskedés emelése 's ipar-mun-kásság élénkítése végett tett javaslatok valának azok, mik a' főherceg-nádor hathatós gyámolítása 's buzdításának örvendének. Gyümölcsei ezen áldásteljes igyekezeteknek már érne kezdenek; egész Magyarországhban mozog, mint so-ha előbb, élénkül az ipar 's tényleges munkásság szelleme 's a' kormány nagyszerű rendszabályok által iparkodik ezen irányt előmozdítani. Ennek tapasztalása bizonyon nem a' legörömtelenebb lesz, melly egy illetén élet alkonyát dics-ösíti.“

Erdélyi országgyűlési ügyek. Az oct. 5kei tizenötödik országgyűlésben tett vitakozások folytán fő kormányzó eljja a' kormány egyszeri ténye ellen e' vádakot felhozni nem látja helyén annyival inkább, mivel az ítélőmesteri választások olly későn terjesztettek fel a' mult országgyűlésről, hogy a' kinevezésre majd physikai idő sem volt. A' kormányt tehát azzal vádolni, hogy a' megerősítést egyik vagy másik halálától függesztené fel, nem lehet.

Belső szólnok m. e. k. (Közbeszólólag) volt e-set 1837ben is.

Kolozsmegye e. k. megjegyzé, miszerint a kormányt e' tekintetben menteni valóban nem lehet; mert midőn a' tanácsos Szentgyörgyi előmozdításával történt választásból kettő iránt megerősítését leküldötte, ugyanakkor egy harmadikat t. i. az ítélőmesteri megerősítést is lett volna alkalma leküldeni.

Kormányzó ő nmlga megjegyzi, hogy a' mult sérelmi esetek jelen kormány ellen fel nem hozhatnak, tehát a' feliratnak is alapjául nem szolgálhatnak. Semmi ellenész-revétele nincs ugymond az iránt, hogy ő felsége megké-ressék, mikint minden czéduából méltóztassék megtenni kinevezését — ezt a' kknak és rnek megkivánni joguk van; azon kívánság is jogszerű, hogy ő felsége az ítélőmesteri, valamint más állomásokra is ezentul ugyanazon orsz. gyű-ülésen küldje le k. megerősítését. Mindezeket helyén látja ő nmlga, de oknélküli vádakot emelni helytelennek találja. Egy b. f. óis pán osztozik korm. ő nmlga nézeteiben; egyébi-ránt imént szólott gr. kir. hivatalos kormányt illető kifejezé-seit illőknek nem tartja. Vizakn a' város egyik k. valamint a' cancellár-választási feliratban, ugy itt is szük-ségesnek látja megemlíteni, hogy ő felsége választásunkat ne can dida tion ak hanem elec tion ak méltóztassék nevezni.

Egy gr. kir. hiv. Az előbb szólók mindnyájan elismerték — ugy mond — miszerint a' kormány azáltal, hogy a' közelebbi ítélőmesteri választásból kinevezést nem tett, az ország világos törvényeit sértette meg, 's egyáltalában a' kinevezések körül több rendbeli sérelmeket követ-tett el. Szóló e' cselekvésmódot egy erős, és szilárd kor-mányhoz nem illőknek mondotta. És meg van győződve, hogy ezezzel nemhogy igen sokat mondott volna, de sőt szelid ki-fejezéssel élt. Szóló szótára szerint bármely törvényt meg-rontani, nemcsak illetlenség, de sőt biba és bün; hogy má-soknál hasonló ténynek neve más, hogy nálók a' törvény megrontására az illetlenség nevezete is igen sok, arról nem tehet. Tiszteli szóló gr. mások meggyőződését, de midőn ezt teszi, megkivánnja, hogy véleményét is mások tiszteljék.

Kir. közügy igazg. Mielőtt a' fenforgó tárgy iránt vélekedését előadná, kéri elnök ő nmlgát, hogy a' tör-vények értelmében a' karzati hallgatósághal hallgatást pa-roncsoljon, miszerint az se tetszését, se nemtetszését itt ne nyilváníthassa. (Elnök: ha rendtelenséget vett volna észre, — ugy mond — bizonyosan rendre utasította volna. Töb-ben: nem volt rendtelenség. Előbbi szóló: kérem, én nem szoktam valótlanságot beszélni.) A' tárgyat illetőleg, nem

tagadja ugyan szóló, hogy az előbb nyilatkozott gr. által em-lített sérelmek megtörténtek; miután azonban ezt már egy-szer kifejeztük, 's miután a' kolozsmegyei indítványban mindaz befoglaltatik, mi által ezen sérelmek orvosolva lesznek, pártolván ezen előadást, kijelenti, miszerint előbb nyilatkozott gr. kir. hiv. politikai erősségek felhozása iránt tett pótlószerevéletét helyén kivülinek látja; egyszersmind azt is megjegyezvén előadására, hogy, miután az 1791: 11. törvényz. rendel: mikép a' tanácskozási téren egymás ir-ánt illő figyelemmel legyünk, mennyivel inkább tartozunk a' törvénynek ezen rendelkezését a' kormány irányában meg-tartani? Szóló minden illetlen kifejezéseket ellene mond.

Fogarasvidék e. k. v. Fenebb nyilatkozott gr. kir. hiv. korábbi beszéde folytán tett megjegyzését a' felir-atban említeni helyesnek és szükségesnek látja. Am te-gyük azt — ugymond — a' legkímélőbb hangon; fejezzük ki, hogy a' választási jognak illy móddal csorbitása mind ő felségének, mind az országos Rendeknek érdekével ellen-kezik. 'S ezt miért ne? kéri szóló. Hát nem mondottuk é ki már több ízben, midőn a' kormány törvénytelenégeiről volt szó? Hallotta szóló követ felhozatni, hogy a' kifejezé-sekre ügyeljünk, 's hogy ollyanokkal ne éljünk, mellyek a' kormány és egymás iránti kiméletlenségre mutatnának, 's egyiknek mint másiknak kellemetlenséget okoznának. Ezt szó-nok általánosságban pártolja, de ki kell — ugymond — jelteni, hogy e' teremben nem hangzott olly szó, mellyre a' felhozott törvényt vagy megrovást alkalmazni lehetne. Vigyázzunk, folytatá szónok, hogy udvariaskodásunk ha-zánk jóllétének rovására, tulságos simaságunk pedig tör-vényeink contójára ne legyen. Mi azért vagyunk itt, hogy igazságot szóljunk; mi azért jöttünk ide, hogy megmondjuk, mi fáj az országhal. Ki erősen keresi a' szavakat, eltéveszti a' valóságot. Szolgai csoporthoz illik, nem egy szabad nem-zet törvényhozásához, a' szókat törvényesség terén is olly felette keresni, 's szelid hangzású kifejezések után annyira törekedni. Szónok hite szerint a' kormánynak nagyobb dics-őség egy szabad 's olly nemzet élén állani, melly ott, hol jogait sértve találja, bátran felszólani mer, érzelmeit tisz-tán kimondani nem fél. Egyébkint is — így végzé beszédét, — itt az illedelem sértve nem volt, sértve még akkor sem lett volna, ha tiszser több mondatott volna is el.

Elnök ő nmlga a' tanácskozást más tere látja vezet-ve. A' nyilványult vélemények között — ugymond — olly csekély a' különbség, hogy illy heves tanácskozást alig ér-demel. Már abban Kolozsm. indítványa értelmében mege-gyeztek a' KK. és RR., hogy mik menjenek be a' felírásba? Megkéri t. i. ő felségét, hogy jövendőben, sőt ez ország-gyűlésen is törvényeink értelmében, még az org. gyűlés fo-lyama alatt küldje le kinevezéseit, hogy ezen kinevezéseket vallások illetéke szerint minden schemából külön tenni méltóztassék, és hogy a' collationalisok a' beigtatás előtt köz-i-ratra adatni rendeltessenek. Most már csak az a' kérdés: elfogadják é a' KK. és RR. a' gróf T. D. indítványát vagy nem? Felkéri a' RRket, e' kérdésre szorítkozni 's egyszers-mind figyelmezteti, tartózkodjanak a' feliratba ollyasmint tenni, mi a' dolgot nehezítne, vagy annak épen ellene lehet-ne. Egyébiránt megjegyzi elnök ő nmlga, miszerint itt senki sem akarja a' nemzet tanácskozási szabadságát a' vélemé-nyek szabad nyilváníthatását korlátozni. Belső szólnok k. v. Néhány előző szó után a' zöld asztal végére vetvén tekintetét, imigy folytatá beszédét: Higyje el — ugymond — a' közügyigazgató ur, elmúltak már ('s hála Istennek hogy elmúltak) azon idők, hogy valakinek véleményét itt akármiként gyanusítani lehessen. Többen vagyunk, kik Erd-élynek újabb országgyűlésein jelen lenni szerencsések valánk; jól tudjuk mi, mik mondtak el ezeken hazánkfiak által a' kormány ellen; eleinte sértette a' füleket, de utóljára megszokták. Itt mindenek előtt alkotványunkra kell tek-intettel lenni, 's a' nyilatkozatok között egyetértésnek ur-alkodni. Ki egy alkotványos országhal kormánya és feje-delme személye közt különbséget tenni nem tud, arról, ha-csak ezt gyanusítási szándékból nem teszi, el meri mondani, hogy alkotványról fogalma sincs.

Egy báró főispán méltányolván elnök kormány-zó ő nmlga figyelmeztetését. Itt az illedelem meg- vagy meg nem tartásáról szó nem volt, hanem legfeljebb arról: mit tartanak, és mit nem tartanak illedelemnek? Egyébi-ránt ugy véli szóló: ha szórul szóra elfogadtatik is gr. T. D. indítványa, még sem fog ellenkezni az illedelemmel, valamint ha szórul szóra kimarad is, nem nyer általa olly igen sokat az illedelem. Elnök korm. ő nmlga újból felszólítja a' KK. és RRket nem távozni el az imént feltett kérdéstől. Hi-szi ő nmlga, hogy itt gyanusítani mást senki nem kíván, ha-nem csak véleményét mondja minden. Mellyik álljon? kérdé ő nmlga: Kolozsmegye tisztelt köv. indítványa é vagy gróf T. D. ... é?

Fogarasvidék e. k. A' két véleményt lehetne — ugymond — ollyformán egyeztetni, ha gr. T. indítványa nyomán kérnők ő felségét, miszerint méltóztassék válasz-

tási szabadságunkat azon kiterjedésben fentartani, mint azt a' törvények biztosítják, minthogy a' törvénynek szentül megtartása, mint a' fejedelem és nép közti bizalom alapja, mind ő felségének, mind a' nemzetnek érdekében van. (He-lyeslés.) A r a n y o s s z é k e. k. v. ugy is mint egyes pol-gár, ugy is mint székének küldöttje Kolozsmegye indítvá-nyát általában, az indoklásra nézve pedig gr. T. D. előadá-sát pártolva, nem elégszik meg azzal, hogy ő felségét meg-kérjük, miszerint választásainkra megerősítését még ezen orsz. gyűlésen küldje le, mert ez által még a' mult sérelem orvosolva, sőt érintve sincsen. Fejezzük ki tisztán — ugy-mond — hogy a' kormány azon eljárása, miszerint ítélő-mestert kellő időben nem nevezett ki, törvénytelen volt, 's egyszersmind figyelmeztessük, hogy hasonló tényeket szemben az orsz. gyűléssel többé ne kövessen el; gr. T. D. hozzáadásában nem hogy illedelemetlenséget látna, de sőt azt helyesnek és pártolandónak találja.

M a r o s s z é k e. k. Azért gyűltünk ide — ugymond — hogy nemzetünk dolgairól nemzethez illően tanácsko-zunk, hogy a' mit rosznak tapasztaltunk, azt itt egyenesen kimondjuk, 's jövendőre nézve elhárításáról gondoskod-junk. Illyen rosz az, hogy a' kormány a' mi választásainkat kicsibe veszi. Hat éve p. o. hogy mindig választjuk ítélő-mestereinket, és czélt vele még sem értünk. Pedig a' Com-pilata Constitutio H. d. r. 1. cím V. czikk 15. p. tisztán ki-mondja, hogy a' melly hivatalokban hiányok esnek, azok még azon orsz. gyűlésen pótolassanak; a' törvény pedig a' H. k. H. d. r. 5. cz. szerint ugy kötelezi a' fejedelmet, mint a' népet. Egyfelől tehát ezért, de másfelől azon tekintetnél fogva is, hogy a' midőn a' fejedelem és népről van szó, két erkölcsi testület áll szemben, mellyek közül mindenkinek megvannak felségi jogai, megkivánnja szónok, hogy a' KK. és rr. egyenesen mondják ki, mikint a' kormánynak ezen halogatása a' megerősítések körül, törvénytelen; és kérjék meg, hogy a' kormány illy stratagemával ne éljen. És pedig ezt, mint előbocsátá szónok, azon hangon, melly egy tör-vényhozó testülethez, a' törvényhozás egyik feléhez illik, mellyről szintugy lehetne, sőt kellene mondani: f e l s é g e s t e s t ü l e t! a' hogyan mondjuk fejedelmünknek: „felséges fejedelem“. A' fejedelemnek épen ugy kötelessége a' nép-jogait oltalmazni, mint magának a' népnek. Kolozsm. indít-ványán kívül gr. T. D. hozzáadását is pártolja.

K r a s z n a m. e. k. v. Kolozsm. indítványát a' fel-irat-javaslat pontjai és elvei iránt egybekapcsolatni ki-vánnja gr. T. D. hozzáadásával. Igen is — ugymond — le-gyenek az alaperősségek törvényből merítve, szóljanak ma-guk a' megsebhedt törvények; de hozassanak fel politikai okok is, mondassék ki különösen a' megerősítések elha-lasztását illetőleg, mennyire van ezáltal a' törvénynek czé-lja eltévesztve, mennyire hiúsul meg a' kk. és rr. törvény-hozási joga. A' törvény azért levén alkotva, hogy ő felsége az igazság kiszolgáltatására felállított hivatalokat betöltse, minél tovább halasztatik ezen betöltés, annál tovább esik a' törvény czélja; különben is a' fenforgó ítélőmesteri állo-másnál mind háromnak külön, és annyi teendője van, hogy azt kettőnek vagy tán épen egynek vinni majdnem lehetet-len. E g y g r. k i r. h i v. a' kolozsmegyei szótár mellett sza-vaz. K ü k ü l l ő m. k. kijelenti, mikint a' választások melletti felirat elveit Kolozsm. által előadott okokból ugyan pártolja, mindazáltal utasítása 18dik pontja nyomán a' választást bevégezettnek nem tekintheti mindaddig, mig a' Leo-poldi hitlevél 7. 8. pontja értelmében ország generalisa is nem választatik. Kéri tehát a' kk. és rr. küldői nevében, hogy ezen hivatalra is a' választást megtevéen, az ő felségéhez megerősítés végett felterjesztessék. Egyszersmind felhívja a' kk. és rrket, hogy a' nemességnek fegyverben való gya-korolhatása életbeléptetése iránt is méltóztassanak czél-szerű módokról gondoskodni.

Elnök ő nmlga: Erről tanácskozhatnak a' kk. és rr. ha egyszer a' szónyegen levő kérdésen tul vagyunk. Többen kívánnak ugyan még szólani, de megmaradhatnak a' kk. és rr. Kolozs. indítványa mellett, gr. T. D. kívánságának a' fo-garasvidéki módosítás értelmében hozzáadásával, misze-rint t. i. kifejezendik a' feliratban, hogy a' törvények szigorú megtartása az, mi a' kormánynak és országhal egyiránt ér-dekében van, ez levén különben is a' kormány és nemzet kö-zötti bizodalomnak alapja. (Minden oldalról: elfogadjuk.)

T o r d a m. k. és K ü k ü l l ő m. m. a' s i k k ö v e t e külön, de csaknem egy szellemű előadásban, előterjesztik miszerint a' kk. és rr. ezen állomásra választásukat 1837-ben is megtették, de arra felsőbb megerősítés nem érkezeti. 184 1/2 ez ellen ovást tettek, 's a' dolog a' nemzeti katonaság kérdésének tárgyalására utasított; ennek nyomán tehát megkérendőnek vélik ő felségét, hogy a' generalis választásra, melly mellett tiszta törvényen kívül igen fontos poli-tikai okok szólnak, a' nemzetnek utat nyitni méltóztassék. Második szónok annak idejében indítványt teend, miszerint nemzeti katonaság állítása tárgyalás alá jöjjön. Elnök korm. e' nézeteket akkor látja elmondandónak. M a r o s s z é k e.

k. nem azt látja 's éppen politikai okoknál fogva, szomorítónak, hogy generalisa, hanem azt, hogy egyáltalán katonája nincs a' nemzetnek.

Egy gr. kir. hiv. Malboroughról írják — ugy mond — hogy ő, ki fiatalabb korában sok ütközeteket nyert meg, vénségére katonásdit játszott. Szólo gr. is attól tart, hogyha a' fenforgó tárgyban a' kk. és rr. igen meszsze mennek, könnyen azzal vádoltathatnának, hogy miután többé nem katonák, katonásdit játszanak. A' rr. a' közelebről felküldött feliratban kifejték, miszerint kötelességöknek tartják minden ürességben levő országos hivatalokat megválasztani. Az ország-generalisi hivatal ürességben van, 's ha ezt megválasztani nem akarják, okát kell adniok, miért teszik azt? 1837ben a' rendek választottak ország generalist, de ő felsége által megerősítés nem történt, 's ez sérelmes volt; szükség tehát — folytatja szólo — most valami olyast tenni, mi a' nélkül, hogy a' rr. valamely eredménytelen, és csupa külső formáságot magában foglaló ténybe elegendyenek, az ország jogát fentartsa. Szólo gróf ezt legalább az által gondolatla elérhetni, ha kifejeznék, miszerint az ürességben levő ország-generalisságra nézve fentartják jogukat, miszerint azt, mihelyt szükségesnek látandják, azonnal megválasztják. Szólok ezt helyesebbnek tartja, mint a' mit Tordamegye érdemes követe indítványozott. Ugyan is ő felségétől kérni, miszerint a' választásra a' kk. és rrnek módott nyujtson, szükségtelen, ez joguknak könnyen gyöngítésére szolgálhatna; a' kk. és rrnek a' jogot és módot a' törvény megadta, ezt hát senkitől kérniök nem szükség. F o l s ó - F e j e r m e . k . A' generalis-választásra nézve a' mult orsz. gyűlési határozatot felolvassván, annak jelen alkalomra is elfogadását a' kk. és rrnek ajánlja. F o g r a s v i d e k e k ö v . Gr. T. D. indítványát e' tárgyra nézve szórol szóra elfogadni annyival jobbnak látja, mivelhogy jelenleg — mint volt 1841ben — idevonatkozólag a' kk. és rrnek sérelme nincs. Állana pedig ez, ha jól fogta fel szólok, mintegy ilyformán: az ország generalisára nézve pedig fentartják a' kk. és rr. hogy ezen törvényes jogukkal, midőn szükségesnek látják a' törvény értelmében élhessenek. (Köz helyeslés. Mindnyájan: elfogadjuk.)

Uj egyház szék követe nem emelne szót, ha az 1841ki határozat épségben fenmaradna; így azonban előterjeszti, hogy az orsz. hadvezéri hivatal bétöltésének kérdése jöllehet 1790. óta már olly sokszor tétetett a' fejedelem és ország Rendei közt egyezkedés tárgyává, megoldást még sem nyert. Szólo ezt annak tulajdonítja, hogy az említett kérdés igen egyoldalulag, és nem minden vele elválhatlanul összekapcsolt tárgyakkal vétetett fel. Ő ugyan azt tartja, hogy miután a' honvédelmi rendszer, az 1774dik évi 3ik t. cz. nyomán, és az idők körülményeinél fogva, az 1811ki RR. vallomása szerint is, a' régítől nagyon különböző alakot öltött magára — elkerülhetlenné vált, miszerint az orsz. hadvezéri hivatal viszszaállítására intézett minden lépések az említett körülményekre tekintettel tétessenek. De továbbá szükségesnek látja szólo azt is, hogy mielőtt nem pusztá czimnek — hanem valódi jognak életbeléptetése, viszszaállítása czéloztatik, hazánk szorult pénzügyi állására figyelmet fordítsunk, és midőn akár régi akár új intézetek felállításával foglalkozunk, azon kérdést is, hogy mibe fog kerülni, merőben ne mellőzzük. És miután szonokot véleményében még az 1792ki Rendek 19ik ülésében hozott határozatának ezen szavai is: „erre nézve a' hadi dolgokra rendelt systematica deputatiónak egyik tárgya lesz az erdélyi hadak generalisának hivatala helyreállítása iránt maga vélekedését megtenni,“ megerősítik, melly nézet a' mult orsz. gyűlésen is kimondott, midőn az akkori 11ik ülésben azon kívánság jelentetett ki, hogy mikor a' katonaság ügye jövend szönyegre, akkor ezen hivatalnak helyreállítása is hozassék határozatba. Mindezeknél fogva oda járul szólo véleménye, miszerint e' tárgy nem most, hanem vagy az 1837ki generalis-választásra érkezendő kir. választással, vagy pedig a' katonaság általános ügyével kapcsolatban vétessék fel. (Valamennyi követársaitól pártolt beszédét szólok jegyzőkönyvbe ijtattatni kéré.)

Háromszék e. k. Uj egyházszék köv. által előterjesztett nézetek ellenében, a' nyilatkozó többséget pártolja. (Többen ismételve felállnak gr. T. D. előadását pártolván.)

Marosszék e. k. hol megrázóan, hol kedélyesen festé egy pazar flu szánandó állapotát; azon fluét, ki egykor jólétben élt, fénytől környezett atya tömérdek vagyonát elköltvén, javait elpazarolván, inségben tér vissza az apai házhoz; 's az egykor irigylett sorsu ifju, most koldus-szegélységben nyomorog. A' jog- és szabadság pazarló flu, monda, mi vagyunk, kard helyett instantiával kezünkben, — az atya, édes hazánk 's az egykor erős magyar nemzet, melly megrázta volt hajdan egész Európát. Mit várunk? kérdi szólok. Hogy szánakozzanak rajtunk? Ezt elérjük már. Vagy hogy épen mások segítsenek dolgainkon? hát nem tudjuk é, hogy Sallustiuskint a' gyávákat az istenek sem segítik. Szólok Istentől sem vár áldást, ha nem mun-

kálkodik; ezért azonban munkálkodván is buzgóan imádkozik. Nekünk magunknak kell magunkon segitenünk. Ez pedig nem azt teszi, hogy ma egy, holnap más jogunkkal hagyjunk fel. Igaz ugyan, folytatá szólok, hogy némelyek előit nevétséges dolognak látszik, nemzeti generalist választani, mikor nincs a' nemzetnek csak egy katonája is. Ki mondja ezt? kérüi szólok. Hát nem itt vagyunk mi mindnyájan, honunknak 's fejedelmünknek örjei? Hát kell é ennél nemzetiebb katonaság? Ki áll jobban őrt mellettünk, mint épen önmagunk? Egyébiránt annyit szólok is elismer, hogy mi bizony ujabbkori honvédelmi rendszerünket illetőleg, kissé szomorú állapotban vagyunk, miszerint eddig is Istennek kegyelme tartta meg inkább, mint önmagunk. Nézzék a' kk. és rr. — ugymond — Magyarországot. Ott a' nemesség rég állatta ezt, és nagyszerü Ludovicuomot épített, mellyben a' nemes ifjak az idevágó tudományokban neveltetvén, tisztékké képeztesenek. Itt is van t. kk. és rr. generalis hat ezer forint évfizetéssel, habár a' nagy épület pusztán áll, 's tanítvány egy sincs is. Ez ugyan nem igen buzdító példa, megvallja szólok, de mégis azt tanusítja, hogy Magyarország gondolkodik és kezd tenni, 's hogy ekép Magyarország egykor lesz. Mi azonban, Erdély! — oh a' mi helyzetünk különös egy helyzet! — Szükségesnek tartja tehát szólok e' tárgyat a' mondottaknál fogva is, de azért is felmelegíteni, mert helyzetünk — meg kell vallani — nagyon kényes; compact nemzet nem vagyunk; e' mellett a' roppant éjszaki minotaurus minden lépten elnyeléssel fenyeget. És pedig mint mindenben, úgy főként jelen kérdésben férfias eljárást lát szólok mulhatlanul szükségesnek. Hagyjuk el már valaha azt a' sok „servus humillimus“t. Ha erőt és sulyt akarunk — ugymond — magunknak szerezni, szükség, hogy erőnek adjuk jelét; ha elveszni nem akarunk, kell hogy jókor vigyázók legyünk. Mindenek felett pedig kéri a' kk. és rrket, hogy e' tárgyat egész komolyságában tekintsék, 's hideg — részvétele nélkül ne vegyék; hogy ekkép ősi jogaink azon részét, mit rég birunk 's mit eleink drága áron szereztek, utódink számára is fentartathassuk. A' szász nemzet, a' mint tömeges nyilatkozatából látszik, ellene fog lenni ez igyekezetünknek is: „juxta consuetudinem alias in similibus observari solitam“ Szólok azonban nem csodálja; lám ők félnek, hogy majd nem értik meg a' magyar commando szót, és félnek előre, hogy majd bábeli zavar jó a' hadseregbe. Azonban a' szászoknak könnyű; mert nekik már van generálisok, comes ő nagysága; nekünk pedig — ugymond szólok — nincs. Épen ezért tehát, és a' felhozott erősségeknél fogva a' nemzeti hadvezér megválasztására szavaz. (Élénk helyeslés, mindenfelől tetszés jelei.)

Elnök: a' többséget oda látja hajolni, hogy a' kk. rr. ezuttal országgenerális választásába bocsátkozni nem kívánanak; hanem fenhagyják maguknak, hogy a' midőn szükségesnek látják, azt is megválaszthassák. Továbbá, minthogy ennek választása indokolására nézve az 1791: 20. t. cz. is megemlített, méltóztatassanak ugymond ő nmlga a' kk. és rr. elhatározni: bí óhajják é tenni, hogy a' generalis-választáshoz ezen törvényezikk, vagy csak általánosan: a' törvények értelmében kívánnak ragaszkodni. (Köz felkiáltás: nem kívánjuk különösen; hanem általánosan.) Ugy hát a' kk. és rr. ezen specialis törvénynek bétételét nem kívánják. Azonban kijelenti elnök ő nmlga, miszerint azok, kik e' törvény bétetele ellen szavaztak, azért azt teljes épségében kívánják fentartani. (Helyes, ugyan.)

Itt a' tanácskozásnak vége lett. A' közmegállapodások összes eredményét mult számunkban már közöltük.

A' XVI. Országos ülés folyamát 's téteményeit mult számunkban adtuk.

XVII. Országos ülés. Oct. Sdikán kormányzó ő nmlga elnökle alatt.

Tárgy: a' választások mellett (junctim) teendő felirat-javaslat érdemleges tárgyalása 's állapítása, kir. bizt. ő nagyméltóságához kikisérő-irat.

Elnök ő nmlga a' mult ülési jegyzőkönyv felolvasása 's megállítása után, a' köziratra adott felirat-javaslatot előbb egészen, azután pontonként olvastatván, annak előzvénye, ugy szintén első és második ága, Kolozsm. e. k. észrevételei nyomán nem sokára megegyeznek. Ezután kir. biztos ő nmlgához teendő kisérő irat is felolvastatván 's elfogadtatván, elnök ő nmlga pedig a' holnapi ülésre ezek tisztába írva felhozást 's hitelesítését tüzvén ki, jelenti, miszerint azon alkalommal lesz szerencséje ő nmlgának a' kir. előadások 3dik pontjával egybefüggőleg, egyszersmind a' mult 1841/4 orsz. gyűlésről kinevezett rendszeres bizottságok némely munkálatait is a' közérponti rendszeres bizottság jelentésével együtt a' kk. és rr. elébe terjeszteni. Mire az ülés eloszlott.

A' királyi magyar természettudományi társulat eddigi szállását a' seminarium teréről az egyetemi utcában létező 90 sz. alatti Almásy házba tette által, mire a' t. cz. tagok figyelemzetnek; valamint ar-

ra is, hogy a' társulat pénztárnoka Jármay Gusztáv gyógygyezterára jelenleg a' seminarium- és zöldfa utca szögletén 306ik sz. alatti Ráth házban létezik, hol is az illetők tagdíjajkat lefizethetik 's okleveleiket kiválthatják.

Dr. Török József titoknok. Nyolczadik közlemény a' József-nádor nemzeti képesarnokára érkezett ujabb adományok felől.

A) Nagymélt. báró Vay Miklós koronaör 79dik számú aláírási ivén: b. Vay Miklós 10 ft., özvegy b. Vay Miklósné 's ifj. b. Vay Miklósné, mindenik 5 ft., összesen 20 ft. ezüst pénzben.

B) Simoncsics János táblabíró ur 241. sz. ivén: Bük Jozefa öz. Miskolczi Istvánné, Dombay Márta, Ensel Józ. ügyvéd, Farkas Gáb., Földváry Gáb., Mühr Ant., Rósa Ant., Steinbach Fer., Szébenyi Ján., Tenger Józ., mindenik 5 ft., összesen 50 ft.

C) Glabics József besztercebányai főbíró ur 273. sz. ivén: Besztercebánya város 5 ft., Glabics Józ 3 ft., Rarus Mih. 2 ft., Finkér Ant., Wachtler Kázm., Wissnyey Klára, Würsching Agost., mindenik 1 ft., Bányász Dán., Bauer Józ., Greisinger János, Jamriska Agost., Némethy Ferencz, mindenik 20 kr., összesen 15 ft. 40 kr.

E' nyolczadik közleményi összeg 85 ft. 40 kr. ezüst pénzben.

Közi és a' még igen nagy számmal külevő aláírási iver minél előbb beküldésüket ujjlag 's annál is sürgetőbbleg kéri alóirt, minthogy a' nemzeti képesarnok megnyitásának napja előttünk áll, midőn a' nevezett képesarnoki egyesület mind a' nagylelkűleg e' czélra adakozott hazafiak becses neveik, mind az általuk megalapított intézet vagyona felőkimerítő tudósítást ohajt adni az összes hazának. Mátray Gábor egy. titoknok.

Az iparműkiáltási díjbírálatok eredménye.

Mint maga az iparműkiáltás ez idén is gazdagabb volt a' kiállítók számára, a' kiállítványok többféleségére nézve, mint voltak akár az 1842ki, akár az 1843ki iparműkiáltások: egy műiparunk haladottsága is jelentőbb, meghatöbb tükrözethet ténylet most, mint az előit. Mi a' számokat illeti, cikkelyünk végén, ugy hisszük, érdekes statisztikát sikerülend összeállítanunk. Most sietünk a' közzéadásnak a' részben megfélelni, miszerint a' jelesség fokozatait igényli közöletetni.

A' műbírák ítéleteiből kedves gyönyörűséggel tapasztalta a' díjbíró, miképen ez alkalommal az iparos verseny olly készütséggel, olly sikerrel volt a' kiállítók részéről megtartva, hogy a' kitüntetések eddigi fokozatai sokkal szűkebb korlátokat szabtak, semhogy az iparos érdemek, kisebb nagyobb emelkedései szerint, a' méltányos elismerés oda volna íthető. Azért elhatározá, hogy a' díjak számát két fokkal szaporítsa. Az arany és ezüst érdemelek nagyságát fölemelte az által, hogy az eddig fölállott fokok alá még egyet állított. 'S e' szerint van 7féle kitüntetés ez idén alkalmazva: nagy arany-, kis arany-, nagy ezüst-, kis ezüst és bronz-emlékpénz; dícsérő oklevél és méltányos megemlítés. Kérjük azonban azt is figyelemben tartani, miként egyrészlől az is kitüntetés volt már, ha valamely kiállítatni szándéklott cikkely kiállítatni is megengedett, miután volt nem egy iparműves, kinek készütségyei, mint ki nem állhatók, elutasítottak, miként más részről az e' szerint sajátlag már nyolcz kitüntetési fok nagy jelentőséget nyer az által, hogy a' kitüntetendők versenye nagyobb volt, 's csak a' ki nem tüntettek száma 233, most ép olly nagy, mint volt az előbbi kiállításokban az összes kitevők száma, 1842ben 213, 1843ban 244.

Nyertek pedig nagy arany emlékpénzt következők: 1. A' kir. kincstári besztercebányai rézhámor. 2. A' felső magyarországi bányapolgárság, rézproductiojaért. 3. Hoffmann és Madersbach ruszkabányai vasöntődjök és serétygáruk. 4. Gr. Andrássy György dernői vasöntvénygyára. 5. A' pesti József hengermalom gépgyára. 6. Nusz Antal pesti gépész. 7. A' gácsi posztógyár. 8. Petz Ferencz panaszovai selyemgyárnok, sodratlan selyemért. 9. A' pesti cukorfinomító-gyár. 10. Smith és Meynier fiumei papírgyárak. 11. Záh György üveggárnok Harnón, Nógrádban. 12. Fischer Mórícz porcellaingyárnok Herendben. 13. Kölbér Fülöp, kocsigyára Pesten. 14. Miesbach Alajos pesti téglavetése és köszénproductioja.

A' nagy arany emlékpénzt ismét kiérdemelték, 's erről bizonyítványt nyertek: 15. H. Szász-Coburg-Gotha Ferdinand pohorellai vassgyára. 16. Valero Antal pesti selyemgyára. 17. Hoffmann és fia, sodrott selyemért. 18. Perger testvérek, üveggárnokok. 19. B. Vay Miklós debreczeni salitromgyára. 20. A' munkácsi timsógyár. 21. A' pesti stearingyár.

Kis arany emlékpénzt nyertek: 1. Goczovics Vilmos gölniczabányai sodrony és lánccyára. 2. Kunczen Henrik pesti gépgyárnok. 3. Vidacs István, gazdasági gépész Pesten. 4. Liebisch Lőrincz és fia arany és ezüst sodrony-, fonal- 's paszománygyárak Pozsonyban. 5. Kirner József, fegyverműves Pesten. 6. Schwáb Vilmos, a' telluriumért. 7. Wirkner kaszai bórgyára. 8. Gr. Zay Károly, zay-ugróczi posztógyára. 9. Zsigmond Károly budai szőnyeggyára. 10. Bruder Rudolf, posztonyi selyemgyára. 11. Lorenz Alajos, nyers selyemgyárnok Fejértemplomon. 12. Radulovits testvérek, nyers selyemgyára Fejértemplomon. 13. Herczog Eva, nyers selyemgyárnok Versezen. 14. H. Brezenheim Ferdinand telkibányai porcellain-gyára. 15. Honld és Lobmayer, üveggárnokok Zwechewón, Szerémben. 16. Ruprecht János, cukorfinomító gyára Sopronban. 17. Pecz Vilmos, vegyszer- és álanngyárnok Pesten. 18. Hogl és König, temesvári stearingyárak. 19. A' nagy-sze-

beni stein és vegyszergyár. 20. Szólusz Károly dárányhúja és rézhámora. 21. A hermaneczi papirgyár. 22. Pecsétviasz és ezinóbergár Pozsonyban, címvezetője: Römer Károly, 23. Fischer és Schönbauer, pozsonyi pezsgőbergárak. 24. Köllek és Jungl K, mézga-gyárak Pesten. 25. Erdős Móz, tüzelőfedelező. 26. Pachi Károly, pesti zongorász. 27. Schmie d Károly, pozsonyi zongorász. 28. Ifj. Szabó József, budai asztalos. (Folyt. köv.)

Budapesti napló. (Octob. 18kán.) A' teremtés isteni mű, a' gyöngékedő életművet természeti erő állítja helyre; de az idomilag kórosan elváltozott testet viszszaépítési uton újon át alakítani már emberi művészet feladata. Ez eszme forgott előttünk, midőn a' snyló emberiségért fáradozó gyógyművészet terében jártunk, 's alkalmunk volt bámulni az élő szörnyeket, kiknek a' tudományos ügyesség ismét emberi alakot ajándékozott. A' külföld büszkélkedve mutatja fel embereit, kik a' gyógypályán szorgalom és ügyesség által kiüttek; miért ne említenék örömmel a' mieinket? Pár év óta mi is oly férfut bírnak egyetemi műtévő tanárunkban, ki tudós képzettsége 's emberbaráti buzgalma által eddig is nemes hazánkban, hanem a' külföld előtt is közelimerést vívott ki; látjuk hozzá sereglenni a' többi egyetem növendékeit is, kik tőle tanulni vágyanak, 's a' szivesen közlő tanár mindnyájuknak alkalmat nyújt ismeretek szerzésére az emberi szoros értelmű egészség fentartási módja körül. Ez idén a' tanév kezdete óta már számos beteg került ki kezei alól, kik mindennemű gyógykísérlet után végre is csak itt r-méltak, 's találtak enyhülést bajukban. Nyitva áll kir. egyetemünkben Balassa sebészi műtévő terme, hol mindenki meggyőződhetik: hogy általa a' némultak beszélni, a' süketek hallani, a' békák járn tanulni, 's az Isten képét eltorzító alképletektől menekülve vidámon léphetnek ismét embertársaik körébe; 's ez a' gyógyművészet diadala a' kórbántalmak roppant serege felett. És e' nagyszerű működést, mely oly közvetlen segíti elő hazánk boldogságát a' nép egészség-megóvása által, szerény rejtekében hagynunk nem lehet. Tudja meg mindenki, hogy Pesten még van segély a' legnagyobb nyomor ellen. E' segélynyújtó, 's számtalan embertársan könyörülő művész B a l a s s a János éljen!

Minap megtekintők a' gyermekkorház gyógytermeit, hol a' felebaráti szeretet jelenleg is számos kisedet ápol. Mintegy 24 ágyon fekszenek beteg gyermekek; ezek közt olyan leányka is van, kit idegen származásu szülője az intézetbe adván örök időre ott hagyott. Egy szobáskában két fiú van, kiket vidéki atyjok egy legközelebbi irt levélben határozottan ajánl a' felség kegyeibe. Szegény kis katonák. Mindkét eset ismét a' lelenezhat élő szóval sürgeti. Ez intézetben a' derék kórházgárgató Schöpf tr. urtól számos fiatal orvos nyert oktatást a' kisedek bajai körül.

Mivel már a' gyógyászati foglalkozásoknál vagyunk, helyén találjuk megemlítenünk ama környelő könyvecskét, mit nem rég „Rudnó és lelkeze; meg még valami a' mai magyar zsidórol” stb. cím alatt A r á n y i Lajos egyetemi kórbontoztanár becsátott közre. E' tisztelt férfi az elavult rudnói esodával éppen most foglalkozik, midőn már annak kora lejárt. A' kihíresztelt gyógyászt saját faluján kívüli vidékről áll látogatják többé; mert respective — mint a' pap mondja — nihil est occultum, quod non revelabitur; így a' hős szerekekeli mystificatio (?) is napra került. Egyébiránt szerző e' művében valamennyi elménczségét összegyűjté; de ha e' részben használt és mulattatta is az olvasó közönséget, kár volt munkáját a' zsidókról irt eszmékkel népszerűsíteni; mert ma kórkivánattá vált, hogy honfitársaink minél szorosabban kapcsolatlanak hozzánk, egy kis gúny pedig az emberiség rovásán gyakorta nagy csorbát ejt. Végre a' könyv árát illetőleg, (hir szerint a' Gyűlde adta ki) ez észlelyesen volt kiszámítva; az illy üres beszédek kelendőségéből van megféle: miért hogy közhasznu könyveink olcsón sem kelnek el.

Czakó „Leona” című tragoediája nyomtatásban megjelent, 's az észlelyi olvasványok száma általa szaporodott. E' munkának kelendőséget ígérünk.

Minap este a' vasutól haza térők egy siralmasan jajgató szegény emberrel találkoztak, ki jóformán fenekére nézett az új borral telt poharaknak; ő azonban szánandó állapotát úgy adá elő, hogy: cimborája borozni a' koresnába csalta, hol miután leittasodott, amaz tüszőjét, melyben szorgalmasan gyűjtött pénzeszkéjét tartogató, derekáról levágtatta 's ellant; őt pedig, mivel fizetni nem bírt, az ivóból kivették. A' lőt atyafi tette bizony gonosz erkölcsiség mutat.

Cerrito Fannyval a' nemzeti színház egész karszemélyzete tánczra kerekedik; a' bájós Sylphid már első próbán tanúságát adá, milly hódító erővel bír. Megjelentével ugy veszsziük észre egész főváros tánczra indul, 's meg sem szünik tánczolni nagy bőjtig, midőn az orvosok hatályos „veto” val állnak elő. S á r y Fanny is haza jött a' nagy tánczajra.

Pesten 4915 ház van; természetes, hogy ezeknek legalább feléből még egyszer oly nagy várost lehetne képezni, ha annyira ellapitanák, mint az alföldön szokás; de hiába ez már csak fővárosi tulajdon, hogy fenhéjazzunk, azért hunyászknának meg köztünk vidéki atyánkfiai, kik a' nagyságot csak porba simulva szemlélhetik.

Priesznitz leányát egy gömörmegeyi hazánkfia vette nőül. A' házastul férfi jeles védegyeti tag lehet, mert semmit sem vitt ki, mégis százezer forintot hozott be; 's ámbár a' nő külföldi, jegyhozománya mégis honunkban kélt el.

A' nádori ünnepély a' közbejött szomorú körülmény miatt bizonytalan időre elhalasztatik. Egész haza közkívánata: hogy azt minél előbb meg lehessen ülni.

Lantos költészetünk koszorusa Garay János „Az Árpádok” című dalfüzetére előfizetést nyit 1 ft 30 p. krjával. Ennek tartalmát honi történetünk Árpád korszaka hősei dicsőítő balladák és regék képezendik, 's az egész vagy 16 ívre terjed. Méltó hogy a' magyar elődök fényképeit leginkább leikes honleányink méltassák pártfogásukra, — kik eddig a' legszebb érzelmben áradó dalkat nyerek Garay tollából.

A' gőzhajózási társaság is (magyar?) egyenruhát szablat hivatalnokok számára. Némelyek e' hivatalnokokat arról

gyanasítják, hogy ezután magasabban hordandják fejüket; pedig mi tudjuk, hogy köztük csak a' gőz törekszik fölfelé, 's magok megelőgszenek az alantabbi sphaera adományával is.

A' nemzeti színháznak erősítő szert adnak be, különben meg nem bírná azon időtlen zajongást, mely benne néhány napig fog tartani. A' közönség jelét akarja adni, hogy lábaes-kák mozgásáért megveti az arany csillogását, 's oly nagy számban lódul fizetni a' nyolcz előadásra, hogy kik majd vidékről jönnek a' látványra azon utasítást nyerek: „itt nincs többé számokra hely.”

Pest utcáit ezután csupán csak magyar nyelven nevezendik, 's e' jó hírt minden szögleten fekete táblára függesztendik. A' táblák készítése a' honi ipart mozdítja elő; a' felírók által néhány városi írnok magyar nyelvgyakorlatot szerrez magának.

A' fővárosi czeheket jelenleg azon kérdés foglalkoztatja: felvétessenek e' zsidó gyermekek mesterinasokká keresztlyéneknl? Mindenesetre! ezt kiáltja a' kor szava, 's polgáraink, kik annyira baráti a' felvilágosodásnak biztonnal megértendik azt. Ámbár van okunk félni, hogy az eszme diadama után is kevés versenyző akad; mert a' zsidó nép szellemesebb teremtvény, hogysem a' testi munkát sokáig bírná.

Rebesgetik, hogy P u l s z k y jeles hazánkfia széchenyi birtokán magyar költők számára édenkertet szándékozik alakítani; hol miután a' szellemi paradicsomot bebarangolták, anyagi jó élethez jussanak. A' esődület nagy leend; de sokan hivatnak 's kevesen választanak meg, mond az irás.

Pestmegyének rendkívüli közgyűlése hétfőn, vagyis folyó hó 19kén fog tartani.

Nagy-Bányán ez évben oly gazdagerű bányá nyílt meg, — miként ezt a' Divatlap 14ik számában is olvashatni — mely csak ez idei julius hóban is 30,000 váltóforintot jövedelmezett, — tiszta haszaot. A' szakértők jóslata ezen rendkívüli adomány kiűrtésére egy évet ad. Ezen gazdagkeblű bányá egy órajársnyira esik a' városól a' Veresvíz közlelben, és nevét Evangelista Jánostól veszi. A' 1. év elejétől óta 126 részöl állván, egy kuxra (múszó) juliusban 24, aug. 18, és szeptemberben 20 aranyat és 1/2 részt adott, mely öszszegből egy állandó tőkét szándékoznak alapítani, melynek kamatját egy kórházi beteg illendő ápolására szánták. Süker koronázta a' szenvedő emberiség nyommasztó helyzetét könnyíteni óhajtó nemes társulat magasztos szándókat!!! (Béküldetett.)

Amerika.

A' Mexico elleni háboru aluszékonyan foly. Az egyesült státusok hadserge az ország fekvési nehézségiben lelé legnagyobb ellenségét. Taylor a' hadsereg derekával Camargót sept. 5kén akará elhagyni és Sansilo felé nyomulni. A' mexicioiak hallomás szerint Montereyben pontosultak öszsze 's néhány ezer rosszul fizetett és silányul öltözött katonából állottak, kikhez Taylor érkezte előtt még néhány ezerezen csatlakozának. A' Santa Ana részére történő mozgalmak híre aug. 27kén érkezett Taylor táborába 's rosz benyomást okozott benne. Santa Anát Veracruz város kitűnő örömmilatkozatokkal fogadta. Az ottani polgárok és katonákhoz tartott beszédénél e' kiáltás volt általányosan hallható: „Éljen Santa Ana 's az 1824ki alkotvány!” Santa Ana fölötté udvarias meghívást küldött Gonnor commodorehoz egy öszszejövetelre Enrymion angol fregáton, de az létre nem jött. Az egyesült státusok hajócsapatában súly (scorbut) uralkodott igen nagy mértékben.

Spanyolország.

Mint tudva van, a' miniszterség a' szónokszeken kijelenté, mikép az angol kabinet tiltakozási indokait nem annyira Luiza infansón, mint maga a' királynő házassági öszszekötötetésében leli, mint kinek számára egészen más férj jölte volt. Ezzel a' coburgi hozzegré vonatkozik. Midőn Serrano Bulwert az elhatározott kötések miképi fogadtatásáról kérdezé, Bulwer ezt válaszóla: Angliában Henrik infanst minden esetre igemltőbb kérőnek tekintették, már férfias 's független jelleme miatt, holott oly udvari személyek, kik ez ügyben illetékes véleményt hozni képesek, don Francisco ellen némely aggodalmasságokat görditettek; ő azonban jegyzékében don Franciscot névszerint sehol sem említi, miből önként következik, miszerint ovása egyedül az infansón házasságát illeti. Az irat ekkép végződik: „Szerencsem van jelteni, miszerint ő fensége a' britt királynő kormányja megeléglüléssel értesült, hogy a' választás spanyol herczegre esett. És ha ezen herczeg a' felőle hangzó jó véleményt igazolandja, ha királyi herczeg 's valódi spanyolkint működendik, mutatván szabadság szeretetet, törvények iránti tiszteletet 's határozott buzgóságot országá függetlenségének fentartására, akkor nemcsak a' britt kormány hajlammal fog iránta viseltetni, hanem szeretetét 's jóváhagyását is bírandja az egész angol nemzetnek, mely a' spanyolokat testvéreül tekinti, kikkel a' dicsőség 's harczveszélyekben osztozik, szövetségeseikül, kikkel a' békes közlekedést fentartani buzgón igyekszik, embereikül, kik méltók a' szabadság 's függetlenség élvezésére.” A' Clamor Publico közre bocsátá e' levelezést 's lefoglaltatott. Később pedig magok a' miniszteri lapok is közölték, természetesen magyarázataikkal.

Anglia.

Sept. 29diki Standard ezeket írja: „jelenthetjük, hogy Normanby lord Guizot urnak pénteken reggel oly engesz-

telő jellemű jegyzéket nyújtott át, mely szerint a' Montpensier herczeget ellenző lapok mindkét országban a' legnagyobb mystificatióban lenni látszanak. A' jegyzék legkisebb egyenes vagy közvetett fenyegetést sem foglal magában; nem is kíván a' követ házassághalasztást vagy lemondást azon igényekről, mikkel a' Montpensier 's infansón közti házasságból származandó gyermekek fognának bírní. Több reggeli hírlap ismételve állítja, miszerint Bulwer 's Normanby tiltakozásai kemény tartalmuak 's hogy állításait hitelt nem érdemlő forrásból eredtek. Mi ellenben állítjuk, miszerint Normanby lord jegyzéke nem volt tulajdonképi tiltakozás, hanem csak általányos megjegyzéseket foglalt magában azon kellemetlenségek fölött, mik ezen rendszabályból eredhetnének, hozzájárulván egyszersmind a' biztosítás, hogy ezen megjegyzések legbarátságosb értelemben 's a' két ország közti jó egyetértést meg nem bontási szándékból tétettek. Mi Bulwer utolsó jegyzékét illeti, nem h. tiltakozás vagy fenyegetőzés szinét viselné magán, sőt inkább sokkal engesztelőbb jellemű 's hangulatu az előbbieknél. A' britt kormány erősen el van határozva, semmi lépést nem tenni, mely utolsó követkevényiben az Anglia 's Franciaország közt fenálló viszonyokat megzavarhatná.”

Sept. 26kán titkos tanácsülés tartott 's határozottat, miszerint az egyesült országok különféle részeiben uralkodó inség elhárítása vagy enyhítésére közimák tartassanak. A' canterburyi érsek bizatott meg a' mindenütt mondandó ima szerkesztésével. A' Globe szerint Anglia 's Wales valamennyi katolikus egyházában gyűjtések fognak történni az irlandi szűkölködő nép gyámolítására.

Irlandban komoly zavargásokra került a' dolog. A' Morning Chronicle következő szomorú tudósítást közöl Waterfordból sept. 29kéről délutáni 4 órakor. A' gyorskocsi epen most azon közlést hozza, miszerint a' katonaság tegnap délután a' dungarnovi népre tüzelt, 's több személy sebesített meg, kik közül ketten ma reggel meghaltak. A' könnyülovasokat kövel 's egyébbel hajigálták. A' sokaság később Ulsher házához vonult Cappában, melyet meg is támadott. Az egész ország innen Corkig remító ingerültségben van; csoportok gyülekeztek az ut minden részein. Isten tudja, mikép fognak ezen élelemszer miatti zavargások végződni. — Egy corki lap castlemartyri kikágásokról is ír, miket számos férfi, nő 's gyermekből álló csoportok követének el. Miután a' gyűlevész erőhatalommal a' falu kevés pékládait kizsákmányolta, azon fenyegetéssel vonult el, hogy másnap a' jótékonyágáról isméretes Shannon gróf várát, mely a' falu előtt fekszik, megtámadandja. Azonban egy Corkból tüstint oda rendelt könnyülovas osztály megakadályoztatá létesítését e' gonosz szándéknak. A' gróf épen előttei nap Corkban 100 font sterlingen lisztet vétetett ingyen kiosztásul a' falu szegényei között.

Sept. 28kai dublini repealggyűlésben John O' Connell a' mezei lakán mulató atyjától egy levelet olvasott fel, mely is következő szavakkal kezdődik: „A' grófság (Cahiriveen) helyzete borzasztó; az éhség óránkint nő.” Az öreg O' Connell e' levélben azt javasolja, hogy a' földbirtokosok az inség enyhítésére cztélző törekvéseiket ne darabolják szét, hanem hassanak ez által egy Dublinban alakítandó állandó nemzeti bizottság létesítésére. Levélíró nem tagadja, hogy jelenleg csapást küldött Irlandra a' gondviselés, de nyíltan mondja ki, miszerint annak, hogy Irland rosz természetkor nem bír magán segíteni, oka csupán az unio, minél fogvást szükségesb most az irlandi parlament visszaállítását minden törvényes erővel sürgetni. Végül e' levélben O' Connell az angol sajtó ellen panaszodik, mely, 's névszerint a' Times, minden szerencsétlenséget az irlandi népjellemnek tulajdonít. Ifjabb O' Connell ezutáni beszédében megengede ugyan, hogy a' mostani kormány legjobb szándékot táplál Irland iránt, azonban valamennyi katonai rendszabály 's erősítés nem fogja a' lázadásokat akadályoztatni 's csak kezdetén állnak a' dolgoknak, egyetlen kiáltás levén hallható 's várható mindenütt: „Élelmet, élelmet a' nép számára!” Broderik kapitány ugyanazon gyűlésben állítá, miszerint 800 ezer ronnányi indiai gabna behozatalára van szükség, hogy az irlandi nép 12 hónapra élelemmel látassék el.

A' charlisták ujra mozognak. Sept. 29kén 1500 személy gyült öszsze, kik közt számos nő is volt, a' népszabadsági levél fentartása végett parlamenthez intézendő kérével iránti tanácskozással. O' Connor, Jones stb. valának jelen. Dennis Dunn nevű kézműves vezérlé a' tanácskozássokat, 's hoszszu beszédében kimutatni iparkodék, milly igazságtalan az, hogy Angliában oly sokan nem képviseltetnek, szőlő a' jó ügyért szivesen huz kardot, azonban mégis inkább csak törvényes eszközöket akar használni. Büszkév fogná tenni anyját, ha megírná neki, milly tiszteletre méltó helyen, milly dicső gyűlésen elnökölt stb.

Franciaország.

A' jour. des Débats Bresson grófnak a' két spanyol királynő 's infansónél tett kozbejárulati nökéréséről kö-

Schweiz.

vetkezőleg ir: három udvari kocsis lovassági őrizet alatt, számos, fényes díszöltözött kísérettel ment a francia követség palotájába, az uton sergek valának felállítva, 's a szolgálattevő háziúgyelők a fölépcsőzeten várták őt. Ő felségeik, körülvéve a nagykötél, miniszterek, palotahölgyek 's kamarásoktól állva fogadták őt a trón emelvényén. Krisztina királynőhöz intézett beszédében a gróf kettős örömeire vonatkozik, mint anya's királynőére, azon édes megelégtetésre, melyet éreznie kell egy napon, fönséges leányai szerencséséjét biztosítva, 's ez által közrendét, szabadságát 's egyességét Spanyolországban szilárdítva látván, melynek sorsa fölött annyi sok évig oly bölcsen 's rendületlen uralkodott; — 's Krisztina királynő legnagyobb szívességgel adá meg egyezését az összeköttetéshez, melyben ő szinte békés, szabad jövőt lát a nagylelkű Spanyolországra nézve, melylyet büszkén nevez hazájának 's leánya szerencséséjét annyival inkább becsüli, mert egy fönséges családba fog az lépni, hol minden köz 's magány erény gyakorlatát legfőbb mértékben láthatja, csodálhatja 's követheti. Izabella knőhöz a gróf uralkodója rokonszenve 's egy a történetben oly magas állású nép irányában csodálkozásáról beszélt, a felvilágosult dicső cortesről, mely tanácskozása 's felirattal ő felsége határozatához járult; 's a királynő, válaszában boldognak állítá magát, hogy fönséges testvére kezét egy oly herczegnek adá, ki föns. atyja ritka erényeit öröklé, mit magasztos érdemével már eddigelő is bebizonyított; e tettében bátoritá őt a cortes szavazata, mely őt hazafiulag gyámolítá tanácsával; végül azon forró ohajtást fejezék ki: vajha mindkét házasság záloga legyen a két család szerencséséjének, 's béke 's jólét biztosíték a két nemzetre nézve. Ekkor kihivatá az anyakirálynő főkamrásnője által Luiza inf.'s a köv. erre utóbbinak igen szavát kérte. Az égnymond — kegyeléd születését ő felségének, 's minden áldással adományival halmozá őt el. Szerencsés azon herczeg, kire választása esett, 's ki hivatva van sorsát övével egyesíteni. Máris tele van jövő férje szive azon gondolattal, hogy őt boldoggá tegye, 's nem sokára ő maga jövend el, neki azt elmondani. A herczegnő ezt válaszolá: meggyőződve levén, hogy gyöngéd anyja tanácsai 's igen szeretett testvére jóváhagyása csak szerencséséje kettős czéljára 's hazája érdekére irányulnak, elfogadja kezét egy oly jeles tulajdonokkal ellátott herczegnek, 's örömmel enged családját kivánatni. Távoztakor Bresson gróf ő kir. felségének völegénye arczképét adá át, mit az látható örömmel fogadott.

Genben azon vonaglás mozgalmak egyikének néznek elibe, mik fájdalom! Schweizban egyidő óta közönséges jelenségek közé tartoznak. Az ott jelenleg uralkodó zavarok egyenes oka következő: A' genfi nagytanács oct. 3kán összehűlt, az országgyűlésen volt genfi követek jelentése nyomán határozatot hozandó a' szövetségi főhely f. é. jun. 20-dikai körlevelére, a' hét kanton: Luzern, Uri, Schwyz, Unterwalden, Zug, Freiburg és Wallis közt kötött véd és daczfrigyét illetőleg. A' nagytanács elismeré ugyan, miszerint ezen frigye a' nevezett kantonoknak a' szövetségi alaptörvény 6ik cikké által veszélyes és meg nem engedhető küll bélyegzett összeköttetések sorába tartozik; azonban egyszersmind kinyilatkoztá, hogy ezen kivételes helyzet, melybe a' fentebbi kantonok az 1845ki martiusban történt megtámadás következtében, mi ismét előfordulhat, a' szabad csapatok általi jutottak, komoly megfontolást 's figyelmet igényel. Ennélfogva a' nagy tanács elhatározá, miszerint 1) a' Zürich által tett azon határozathoz, mely a' 7 kanton közti frigyét felbontja, hozzá nem járul. 2) A' szövetségi főhelyhez felszólítás intézessék, miszerint országgyűlést kivételesen hívasson egybe, rendszabály hozásul, minélfogvást a' szövetségi alaptörvény határain belül fekvő minden eszköz vétsékek elő békefenntartásra, névszerint pedig az 1845ki mart. 20 's april. 10kei határozatok tökéletes végrehajtásának indítványozására 's hogy megállapítsák azon kantonok felelőssége, melyek jövőben valamely, az ő keblől származó 's más státus ellen intézett ellenséges megtámadást nem akadályoztatnák. 3) Végre, mihelyt határozatot hozand ez értelemben a' kantonok többsége, a' kérdéses frigy azonnal szétoszlattassék, 's a' frigyben foglalt státusok, ezen határozatok végre nem hajtása esetében, felelőségek jelentessenek ki. Ezen határozatot a' genfi ellenzéki lap részint félremagyarázván, részint megcsönkítva közölvén, leghevesb kitérősek alkalmazta a' kormány ellen. Utóbbi a' jelen alkalommal nagyobb hatásgerjesztés végett fekete szélekkel megjelent lap névszerint azzal vádolja, hogy föltétlenül a' visszaható ultramontán liga mellett nyilatkozott legyen. Ennek következtében a' St Gervais külvárosban lázongás támadt, mit az ellenzéki párt szavak és tényekkel erősen előmozdított. Néhány polgárör, kik oct. 4kén polgárruhában mentek a' nevezett városrészen keresztül, csak nagy nehezen menekülhettek meg a' vízbedobási veszélytől. A' St Gervais egyház ajtait, miket az oda tóduló pártosoknak megnyitni

vonakodtak, ezek betörvén, ben a' templomban gyűlést tartának, hol is a' predikáló széket szónokszékül használván, közfölemelés által nyilváníták a' nagy tanács ellen szükség esetében használandó erőhatalmi rendszabályokhoz járulásukat. Oct. 5kén délután 4 órakor egy gyökeresdiekből álló küldöttség jelent meg a' nagy előtt, 's ennek 24 órai időt engedett a' 7kantonot illetőleg hozott határozat visszavonására; egy másik küldöttség állítólag Lausanneba utazott, az ottani gyökeresdi kormánytól álgukat kérendő rokonérzelmű genfi barátai gyámolítására. A' genfi kormány 5kén egy nyilatkozványt bocsátott ki, melyben magát az ellene gördített vádaktól menteni iparkodik; egyszersmind el van állítólag szilárdul határozva, minden hatalmában álló eszközzel elhárítani a' fenyegető vihart. Legnagyobb mozgalom az idegen mulások között uralkodik, kik közül leg többben a' gyökeresdi Schweizhoz tartoznak. Az özönvízzerű eső daczára a' gyökeresdi mozgalom 5kén nőtön nőtt; a' népvézerek ingerlő beszédek tartottak; tiltakoztak a' kormányhatározat ellen, megbuktatással fenyegették a' kormányt. Ez a' St. Gervais külváros megszállását 's egyes elfogatásokat határozott. Az elégtlenek erre torlásokkal zárták el magokat a' nevezett városrészen. Az események vérengzőkké készülnek alakulni.

Elegyhír.

Teheran Persia fővárosában az epemirigy igen nagy mértékben dühöng 's naponként 2—300 áldozatot ragad el; kik közt a' schah egy fia, a' külügyi miniszter, rendőrigazgató 's angol követség tolmácsa is számlállatik.

A' drágaság mindenütt érezhető kezd lenni. Mult évben a' gabnaárak a' francia piacokon 20 's 24 frank közt változtak hetrolterkint; az idén 29 's 32 frank közt állanak, mi száztól 20 — 25rei emelkedésre mutat. (Pesten tavaly a' vizalmi lángliszt mázsája ilyenkor 16 vforint volt — a' hengeralmi 20 vforint — az idén a' vizalmi lángliszt mázsája 22, a' hengeralmi pedig 25 vforint.

Egy veracruz levél szerint, Veracruz és San Juan d' Ulloa várerősség Santa Ana részére nyilatkozott.

A' Portugáliából érkező hírek folyást szomorítók. Miguelista csapatok barangoznak szerte az országban. Lamegóban összeesküvés fűdöztek fel a' kormány ellen.

A' kopenhágai nyílt levél fogadtatása a' nagy hatalmak részéről nem izlett a' dán udvarnak; az egyik nagy hatalom csak a' levél kézhezvételét bizonyítja, másik pedig azt el sem fogadta.

83ik szám.

† Hasznos tan- és olvasókönyvül ajánlatik:

„Világtörténeti elbeszélések“
Schultz testvérpártól.

A' képes czimlapon kívül két más történeti képpel ellátott munka (mellynek tartalmáról a' lapok általánvéve kedvezőleg nyilatkoztak) sűrűn nyomott 26 ivre terjed firom velin papiron, 's ára még folyvást csak 1 ft. 30 kr. pp. Bizományos Emich G. 2—3

Az első cs. k. szabadalmas Dunagőzhajótársaság kilenczedik részvény kibocsátása két millió ftról.

Alulirt igazgatóság a' f. é. martius 20kán 's september 22kén tartott közgyűlések határozatának következtében, a' két milliónyi részvény-tőkének elfogadott szaporítására nézve a' következőket adja köztudomásul.

Miután már az 1846. september 15ki hirdetés nyomán minden egy egész részvény birtokosára eső fél részvény

első befizetési ideje 50 fival 1847. januar 15keig elhalasztott,

a' második befizetés 100 fival 1847. majus 15kére, 's a' harmadik

befizetés 100 fival 1847. september 15kére határozatlik: kéretnek a' részvények birtokosai az első befizetési határnapot annál is inkább pontosan megtartani, mivel ezen 1847. januar 17kére eső határidőnek elmulasztása után annak későbbi utánfizetése semmi esetre nem történhetik meg, 's az elmulasztott pontos befizetés olyatén nyilatkoztatnak fog tekintetni, hogy a' nekik adott jogot, miszerint az előbbi kibocsátások minden egész részvényeért a' jelen kibocsátásból fél részvényt elfogadhatnának, hasznukra fordítani nem kívánják.

A' második vagy egyéb utóbbi részlegbefizetés elmulasztásánál 5% halasztási kamatok lefizetése mellett hat heti határidő engedtetik a' részvénybirtokosnak, melynek elmulasztásával azonban, ha addig a' fizetés meg nem történt volna, az előbb tett egész befizetés, 's a' részvényvétel joga oly módon esik a' társaság javára, hogy ez mind a' két említett esetben fel van jogosítva, a' hátrahagyottj részvények, 's részvényrészlegnek felett másképp intézkedni.

Azon részvénybirtokosok pedig, kik a' nekik engedett könnyítéssel, mellynélfogva a' második 's harmadik részleg azok illető határideje után befizethetik, élnek, kötelesek a' részlegbefizetéssel egyszersmind annak késedelmezési kamatait is fizetni.

Az első részlet lefizetésekor, mellyért ideiglenes nyugtatóvány adatik, az eredeti részvény előmutatandó, melly annak jeléül, hogy ez új kibocsátásban részt vehetési joggal élt, különös bélyeggel jegyeztek meg.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

A' második 's utolsó részleg befizetésekor elégséges, az első befizetésről kapott ideiglenes nyugtatóványt előmutatni.

Mindezen rendeletek a' kevés még fenlevő előbbi kibocsátású fél részvények birtokosait illetik, azon megjegyzéssel: azonban, hogy részletenként

25 fival jan. 15kén 1847.

50 „ maj. 15én 1847.

50 „ sept. 15kén 1847.

teendő fizetéseikért semmi részvények, hanem csak ideiglen (interim) jegyek fognak adatni, és pedig csak két olyatén egészen befizetett interimjegy előmutatása iránt egyike az újabb fél részvényeknek kiadható.

Miután a' f. évi sept. 22kei közgyűlés száztól ötös kamatozást mind az előbbi részlegbefizetésért, mind a' maga idején történt egyes részlegbefizetésért, vagy a' hiány nélkül befizetendő részvényöszeletekért is, azon időpontig, midőn ezek az oszlatékelvezetbe lépnek, megengedett: e' tekintetben megállapittatik, miszerint egyes részlegelőbbi befizetésénél lefolyási időhatárukig járó kamatok a' lefizetőnek a' fizetésekor számmittassanak le, a' sept. 15kére eső utolsó befizetésekor ellenben, ezen részleg előbbi befizetéseért járandó kamatok mellett, az első 's második részleg illetőleg befizetési határidejeig vagyis jan. és maj. 15kétől sept. 15keig járandó kamatok is adassanak ki.

Mindezen részleg teljes befizetése után, interimjegyek felváltatni, mi-ből azonban, minthogy ezen részvények csak 1848ki majustól kezdve vesznek a' vállalat jövedelmeiben 's így az 1849ki tavaszon előfordulandó felülosztalékban részt, az első, 1848ki martius 1jére esendő szelvény egyedül az 1847ki sept. 15kétől 1848ki mart. 1jéig járandó száztól ötös kamataira a' 250 flos részvényeknek, következőleg csak 5 ft. 's 43/4 krnyi mennyiségre pp. vagy egész részvényre 11 ft. 27/2 kr. fog esni.

A' részvényes urak végre arra tétetnek figyelmetessékké, miszerint az új szabályok 5. §sza szerint két fél részvénynek egészszé átiratása megengedtetik, tehát választásuktól fog függni, két vagy több fél részvényért megfelelő számú egész részvényeket kapni, minélfogva megkéretnek: hahogy ezen átváltoztatást ohajtsák, e' fölött az utolsó részleg befizetésekor nyilatkozzanak.

Egy vagy több részleg, vagy egész részvényöszeleteket mátol fogva a' társulat középponti hivatalában Bécsben (Bauernmarkt 582. sz. a. Bellegarde hof) befizethetni naponként (kivéve a' vasár- 's ünnepnapokat) reggeli 9 órától délutáni 2ig.

Bécs, oct. 1. 1846.

Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 1—3

Dunavizállás: Budán, oct. 16án: 5' 9" 6" az 0 felett.